

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw

bpost

PB-PP IB-35036
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450
Haaltert

P.6

P.44

P.48

P.4

**Aan het Daens-familiegraf in Aalst,
donderdag 1 november, 10 u.**

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 42ste jaargang nr. 3 - 2018 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

‘Toch blijft mijn stem een steen des aanstoots’

Priester Daensfonds vzw is 61 jaar actief. De vele jaren vulden zich met vele publicaties die steeds nauwkeuriger de grote werkkraft van Adolf en Pieter Daens en de daensisten en hun de rebellerende kijk op een vastgelopen - en vooral scheefgelopen - maatschappij toelichtten. Gespreid over Vlaanderen volgden vele herdenkingen, tentoonstellingen en lezingen. In 2014 werd met tientallen activiteiten 175 jaar Daens gevierd.

Vandaag, in een totaal andere samenlevingscontext, overstijgt het verhaal van Daens en de daensisten veel meer dan een herinnering en een voorbeeld van reactie op een scharniermoment in onze geschiedenis.

Vandaag is de daensistische strijd een leidend en helder model op de moeizame weg naar een inclusieve samenleving. Daens leeft in het gevecht tegen armoede en onrechtvaardigheid. Daens leeft in die initiatieven die solidariteit en gelijkwaardigheid stimuleren.

‘Zo ben ik symbool geworden’
(* naar het Daensgedicht anno 2018
van Wouter De Bruyne)

Samenwerken in het Priester Daensfonds vzw

Het Priester Daensfonds vzw organiseert de jaarlijkse Daensdag (eerste zondag van juni), de poëtisch-muzikale wandeling in het spoor van Daens, de samenkomst bij het Daens-familiegraf in Aalst op 1 november. Het leden-opinieblad ‘Daens Vandaag’ ligt viermaal per jaar in de bus. Het Priester Daensfonds publiceert, werkt mee aan talrijke initiatieven en ligt mee aan de basis van het wijkgezondheidscentrum Daenshuis.

Lidmaatschap (nu inschrijven laat het lidmaatschap tot eind 2019 lopen), met inbegrip van ‘Daens Vandaag’ kost 15 euro. Overschrijven: BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw, 9300 Aalst.

Uiteraard is een hoger bedrag overschrijven een te overwegen optie.

Daens vandaag

Beste ‘Daens Vandaag’-lezer,

Het is niet alleen een schitterende, warme zomer. Het is ook een schitterend feestjaar voor het Priester Daensfonds.

Op een zeer veelzijdige manier herdenken we de honderdste verjaardag van het overlijden van Pieter Daens. De figuur van Pieter Daens die door de jaren heen wel wat in de schaduw van zijn broer Adolf is blijven staan, speelde nochtans een cruciale rol aan de basis van de hele Daensistische beweging.

Begin maart mochten we in de Sint Jozefkerk genieten van een prachtig concert van Sax-Art.

Op maandag 26 maart, heeft het PDF in samenwerking met de stad Aalst, de erfgoedborden op het Werfplein onthult.

Daarna volgden de jaarlijkse Daensviering, de meer dan gesmaakte ‘Poëtisch-muzikale wandeling’ en de opening van Utopia (de nieuwe stadsbibliotheek en Academie voor Podiumkunsten). Over deze drie laatste activiteiten volgt verder in het tijdschrift een uitgebreid verslag.

Als kers op de taart wordt het herdenkingsjaar afgesloten met een door het Aalsters stedelijk museum - ‘t Gasthuys - georganiseerde tentoonstelling over het leven van Pieter Daens met als titel:

‘Eerlijkheid en Vrijheid – Pieter Daens, journalist, drukker, uitgever, schrijver, politicus’.

Deze tentoonstelling kan u bezoeken van 8 september tot 30 december 2018.

Door het verkrijgen van subsidies voor erfgoedprojecten bij Erfgoedcel Denderland kunnen wij u deze extra dikke aflevering aanbieden.

Wij hopen u hiermee een stukje geschiedenis mee te geven, een inkijk te bezorgen in het leven van deze opmerkelijke Aalstenaar, zodat u goesting krijgt om een bezoek te brengen aan deze waardevolle tentoonstelling.

U zal merken dat deze ‘Daens-Vandaag’ een speciale uitgave is. Het Priester Daensfonds was van oordeel dat we dit feestjaar en de start van de tentoonstelling moesten aanwenden om in ons tijdschrift Pieter Daens extra in de spotlights te plaatsen. Wij zijn de stad dankbaar dat we voor deze speciale editie gebruik konden maken van teksten en fotomateriaal uit de tentoonstelling.

Het is niet meer dan normaal dat we verder in het tijdschrift de inleiding tot de tentoonstelling en brochure overlaten aan de organisatoren.

Vicky De Wolf - voorzitter

AGENDA

Samen rond het Daens-familiegraf

DONDERDAG 1 NOVEMBER 2018

8ste editie van de
**Priester Daens
Vredesloop**

**ZONDAG
2 DECEMBER 2018 AALST**

**Op zaterdag 10 november
in de IJzertorencrypte**

**TIJDENS DE IJZERBEDEVAART
ZATERDAG 10 NOVEMBER,
OM 15 U., IN DIKSMUIDE**

De oorlog mocht dan al voorbij zijn op 11 november 1918, het oorlogsleed in de zielen, harten en hoofden bleef. Drie theatermonologen over Frans Van der Linden, Joe English en Pieter Daens evoceren de blijvende pijn.

**Een traditie.
Herdenken en bezinnen.
Bloemenhulde en samenzang.**

Gastspreker: **Paul De Belder, voorzitter
Aan de IJzer vzw**, naar aanleiding van de herdenking van het einde van WO I (1914-1918), het oorlogsleed dat het gezin van Pieter Daens trof en de blijvende roep naar vrede.

Stipte aanvang: 10 u., onder de ingangsboog van de Aalsterse stedelijke begraafplaats, Leo de Bethunelaan.

**Bestuursleden en al wie de herinnering
koestert aan wijlen Frans De Neve en
wijlen Herman Slagmulder stappen
om 9.15 u. (bijeenkomst aan de
ingangsboog) naar de graven van
voornoemde voorzitters van het
Priester Daensfonds.**

EEN TERUGBLIK OP ZONDAG 3 JUNI, DAENSDAG 2018

'GOED DAENS TE VOLGEN, BETER IS DAENS TE ZIJN'

"Daens blijft een profeet voor deze tijd. Profeten moet je volgen. Profeten stellen voorop hun volk en elke mens, zoals vluchtelingen en daklozen, te bevrijden. Het is goed Daens te herdenken, het is goed Daens in zijn inspiratie te volgen, maar beter is Daens te zijn." De deken van Diest, Felix Van Meerbergen, hield in zijn homilie een glashelder betoog voor een hoopvolle samenleving waar een stem gegeven wordt aan stemlozen. Daens had een geniale kijk op de samenleving, maar die kreet naar gelijkheid werd zijn kruis. Deken Van Meerbergen stelde het de kerkgangers nog duidelijker: "Christen ben je niet, je wordt het door en in de aandacht voor de anderen."

Toeval of niet, maar zondag 3 juni was het ook Open Kerkendag. Dat liet zich zeker merken in het aantal aanwezigen. Deken Marc Verwaeren van Aalst zei rechtuit dat Priester Daens miskend werd door de kerkelijke

overheid en dat het pas drie jaar geleden was dat late, maar gemeente, excuses volgden. *"Het is passend dat eer gebracht wordt aan de priester die opkwam voor de arbeiders"*, stelde deken Verwaeren.

"Ieder mens heeft recht op natuur, gezondheid, recht op wonen, recht op een goed leven. Daens zag de ellende van zijn volk. Daens besepte dat zijn woord het woord van morgen en van hoop was. Hij zag in elke mens het DNA van God", klonk het in de homilie.

De woorden van de eerste lezing, woorden geschreven door Wouter De Bruyne, waren eveneens glashelder: "Je wekte argwaan bij mijter en kroon want vreemd was je taal en scherp je tong. Je kleed verdween, maar niet je stem die uitvoer tegen uitbuiting en onrecht... Je schreeuwde het uit tegen wat krom was en de vereelde ziel bewoonde van burgerkaste en woekeraar. Daarom blijf je onder ons een weefsel van draden uit de Bergrede met fel koloriet en naar het voorbeeld van Jezus uit Nazareth. Een man zonder compromissen.

Het Meldertse Jotamkoor begeleidde de misviering en zong aan het Daensmonument op het Aalsterse Werfplein het lied van de Groene Vlag.

Voorzitter Vicky De Wolf had een duidelijke boodschap voor de kandidaten die zich voor de gemeenteraadsverkiezingen aandienen: *"Stel je ten dienste van het algemeen welzijn en dus ook voor de meest kwetsbaren."*

In het foyer van het naastgelegen Administratief Centrum stelde voorzitter Joeri Uyttendaele van het wijkgezondheidscentrum Het Daenshuis het ontstaan en de werking voor. Het wijkgezondheidscentrum (Vlaanderen telt er 35) zorgt voor een totale opvang (medisch, verpleging, kinesist, maatschappelijk werker).

Deze eerstelijnsgezondheidszorg zet veel in op preventie en werkt multidisciplinair: helpen om niet ziek te worden en dit alles zonder financiële drempels.

Het Daenshuis heeft zeven huisartsen in dienst, vier verpleegkundigen, drie kinesisten, een gezondheidspromotor en een coördinator voor de vrijwilligers. Het werkingsgebied is klein-Aalst (9300) met 44.150 inwoners. Het Daenshuis telt 3.300 patiënten. De maandelijkse aangroei bedraagt dertig patiënten. Het wijkgezondheidscentrum is actief aan de Aalsterse Sint-Annalaan en vanaf september ook in De Oever aan de Albrechtlaan in Aalst.

De Daensdag werd afgerond met een verrassende lezing door acteur Lieven De Bondt. Hij kroop geheel en al in de huid van Pieter Daens. (jv)

TENTOONSTELLING

‘Eerlijkheid & Vrijheid. Pieter Daens (1842-1918). Journalist, drukker-uitgever, schrijver, politicus.’

De tentoonstelling loopt tot en met 30 december 2018
in het Stedelijk museum ‘t Gasthuys, Oude Vismarkt, Aalst.

Eerlijkheid & vrijheid

PIETER DAENS (1842-1918)

Journalist, drukker-uitgever,
schrijver, politicus

*Dat 't Gasthuys – Stedelijk Museum Aalst in 2018 een tentoonstelling wijdt aan Pieter Daens, is niet meer dan logisch. Als stadsmuseum is het immers een primordiale taak om het DNA van onze stad te ontrafelen en te duiden. En dat het daensisme een belangrijk onderdeel van het DNAalst is, lijkt zonder meer zonneklaar!
En samen met Louis Paul Boon waren we van oordeel dat de geschiedenis van het daensisme ook zeer goed kan verteld worden door leven en werk van Pieter Daens te evoceren.*

EERLIJKHEID & VRIJHEID

PIETER DAENS (1842-1918)

JOURNALIST, DRUKKER-UITGEVER, SCHRIJVER, POLITICUS

Pieter Daens was immers de jongere broer van priester Adolf Daens, en bleef steeds wat in de schaduw van zijn meer bekende broer. Maar de geschiedenis van de daensistische beweging zou niet geweest zijn wat ze werd zonder deze geëngageerde, bedrijvige journalist, schrijver, drukker-uitgever en politicus. Zijn betekenis als initiatiefnemer bij de stichting van de daensistische partij, motor achter de schermen, onvermoeibare propagandist, zelfstandig politicus en mede-boegbeeld voor de Christene Volkspartij kan immers niet overschat worden. Hoewel hij misschien niet de intellectuele bagage en het sprankelende verstand van zijn broer Adolf had, maakte zijn invloed door zijn wijdverspreide kranten Het Land van Aalst en De Werkman, en zijn goede en ruime contacten in de Vlaamse beweging doorheen Vlaanderen hem de ideale man om de moeizame stichting en opgang van een onafhankelijke politieke beweging mee in goede banen te leiden. Deze was oorspronkelijk bedoeld als drukingsmiddel om de katholieke zuil meer te bewegen richting sociale bewogenheid, maar de historische ontwikkeling, waarbij botsende karakters een niet onbelangrijke rol speelden, maakte dat de 'daensistische beweging' zich zou ontwikkelen als een aparte politieke partij, los van de katholieke zuil. Hierdoor ontstond een eigen dynamiek, werden nieuwe allianties aangegaan (liberalen en socialisten), en dreven de 'daensisten' steeds verder weg van de katholieke basis. Anders dan de meer radicale Hector Plancquaert, trachtte Pieter Daens toch steeds een zekere band met de politieke beweging van waaruit hij kwam te behouden.

Dit alles maakt van Pieter Daens de ideale figuur om dit deel van onze politieke geschiedenis te vertellen. Maar ook zijn werk als journalist, zijn lange engagement in de katholieke zuil en de Vlaamse beweging en zijn levensverhaal bevatten zeer boeiende episodes.

Graag laten we Pieter Daens zo veel mogelijk zelf aan het woord. Hij was immers schrijver-journalist, had een zeer vlotte pen en trachtte op een volkse wijze de gewone man rechtstreeks aan te spreken. Dit viel trouwens ook Louis Paul Boon op, die in zijn indrukwekkende historische roman 'Pieter Daens of hoe in de negentiende eeuw de arbeiders van Aalst vochten tegen armoede en onrecht' uit 1971 Pieter Daens ook zoveel mogelijk zelf aan het woord liet.

Deze publicatie en de bijhorende tentoonstelling wil op laagdrempelige wijze leven en werk van Pieter Daens evoceren. Dit is niet de plaats voor nieuw historisch onderzoek of vernieuwende inzichten over de rol die Pieter Daens speelde in ontstaan, groei en bloei van de daensistische beweging. Doel is een zo ruim mogelijk publiek kennis te laten maken met deze boeiende man, zonder wie de politieke geschiedenis van onze stad en ons land op het einde van de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw er ongetwijfeld anders zou hebben uitgezien.

Aalst is Pieter Daens overigens niet vergeten! Op het Werfplein werden erfgoedborden geplaatst die naar Pieter Daens en het daensisme verwijzen. Maar ook in het Utopia-gebouw wordt Pieter Daens duidelijk in herinnering gebracht door een monumentale, fraai geïllustreerde erfgoedwand. Hier wordt chronologisch leven en werk van Pieter Daens getoond, gevolgd door de levensfeiten en boeken van Louis Paul Boon.

't Gasthuys – Stedelijk Museum Aalst

Pieter Daens werd in Aalst geboren op 10 juni 1842, als jongste van negen kinderen (waarvan slechts zes bleven leven) van Ludovicus Daens (Aalst 1796-1863) en Anna Maria Boon (Aalst 1795 - 1875). Vader Ludovicus, Lowie genaamd, was de zoon van Joanna Carolina Daens, een ongehuwde moeder uit Hansbeke, die in 1796 verhuisde naar Aalst, geboortestad van haar vader Franciscus Daens, en hier herberg hield in het Sint-Jorisstraatje (toen Karmelietenstraat). Ze huwde met schaliedekker August Bredenraedt, en de jonge Lowie leerde de stiel van zijn stiefvader.

Pieters oudere broers August (1823-1883) en Adolf (1839-1907) studeerden en werden priester, terwijl Pieter leerjongen werd bij drukker Goemaere in de Peperstraat, en tevens een drukkersopleiding volgde te Brussel en Gent. Hij wist zich op te werken en werd een gerespecteerd drukker, uitgever en journalist, die twee weekbladen uitgaf.

Onze ouders huurden thalven in de Kerkstraat een ouderwets torenhuizeken, nu het Zwitsersch houten huis; het waren geringe burgersmensen.

Vader Daens, genoemd Lowieken Daens, was meester schaliedekker met 3 à 4 gasten; hij werkte voor Stad en Kerk; ik herinner mij, zoover mijn geheugen reiken kan, dat meermaals in ons huis veel volk kwam voor het koperen vaandel van 't stadhuis, als het moest verguld worden; ook voor den haan van de Groote Kerk; en later hoorde ik meermaals zeggen: Ik heb bij Lowieken Donsj scherelings op den haan van de kerk gezeten.

Vader Daens moest hard en wreed werken voor zijn zes kinderen: 3 jongens en 3 meiskes; als ik naar school ging op de Kat, mijn jong hert deed dikwijls zeer, toen ik in de heete zomers vader zag thuis komen 's middags, mestnat van 't zweet, metterhaast wat etende, eenige ogenblikken rusten, en dan terug van 1 ure op de heete daken tot 's avonds 7 à 8 ure. Ach, de kinderen Daens hebben van jongsaf gezien welk hard en wreed leven de werkende mensen hebben!

Gelijk bijna al ons ambachtsmans, was vader Daens 'ne leeuw om te werken; hij heeft zich letterlijk afgeproost voor ons; zijn kinderen hebben hem zooveel hulp en troost verschaft als 't mogelijk was; hij is overleden den 9 juni 1863, oud 67 jaren.

Onze duurzame moeder Anna Maria Boon hield winkel en was mutsenmaakster; zij stond met een kraam op de Groote Markt. Ik herinner mij, als mijn broeder en ik des zaterdags naar school gingen, dat wij tusschen de roeten kramen door 't volk moesten drummen om eens bij moeder te gaan... Onze moeder was een eenvoudige, werkzame, zorgvuldige vrouw.

Moeder Daens was niets bekommerd dan met haar huisgezin; werkende van 's morgens vroeg tot 's avonds laat; verduldig en alles in goede vouw slaande; haar geluk vindende in haar huisgezin; altijd vol kommer en zorg; blij als de kinderen gezond waren en hunnen nooddruf hadden; zalig op de dagen van prijsdeeling en eerste communie, toen Adolf met al de eerste prijzen afkwam; ik heb haar zien tranen storten van vreugd, terwijl vader Daens zijn lippen oopenperstte en wegliep, om niet te moeten weenen.

Onze goede moeder is overleden den 26 april 1875, oud 80 jaren. Zij, meer dan vader, had een schoone geruste oude dag met een zekere welvaart.

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS.
VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL.
ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN
VERHEERLIJING', AALST, DRUKKERIJ DER WERF
DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

▲ Graf van Anna Boon, moeder van Pieter Daens, op het Aalsterse kerkhof.

◀ Priester Adolf Daens, oudere broer van Pieter

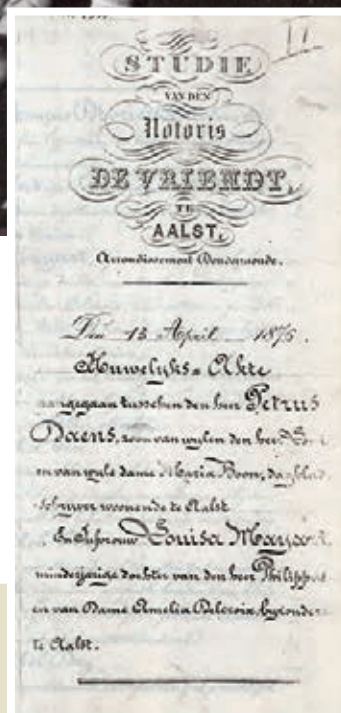
PIETER DAENS ALS FAMILIEMAN

Op 18 april 1876 huwde Pieter Daens met Louisa Mayart (Aalst 1855-1937), de dertien jaar jongere dochter van de gegoede leerlooier Philippus Mayart. Pieter was toen een welgestelde drukker en uitgever, die opgeklommen was van ambachtsman tot burger, en actief in vele katholieke en Vlaamse verenigingen. Zijn echtgenote kwam van de Aalsterse bourgeoisie, had een gedegen opleiding genoten met vooral aandacht voor etiquette en goede omgangsvormen, en hielp haar man in het bedrijf met de boekhouding en administratie.

Maar gaandeweg engageerde Pieter zich meer en meer in de lokale en nationale politiek. Eerst vooral in de Vlaamse beweging en de katholieke schoolstrijd; later werd de sociale factor steeds belangrijker. En hij schroomde er zich niet voor om tegen de schenen van de gevestigde katholieke machthebbers te schoppen. Dit zou uiteindelijk leiden tot de stichting van de dissidente Christene Volkspartij, waarvan zijn oudere broer en priester Adolf het boegbeeld zou worden. Hierdoor plaatste Pieter zich buiten de hechte katholieke zuil, en werd ook zijn materiële welstand aangetast. Door zijn politieke actie bracht Pieter zijn gezin in ernstige financiële moeilijkheden, werden ze uitgesloten uit de katholieke zuil. Ook zijn kinderen werden herhaaldelijk gepest op school, zodat ze uiteindelijk naar een andere school buiten Aalst gebracht werden.

▲ Pieter Daens en echtgenote Louisa Mayart met hun twee oudste dochters Maria en Anna.

KINDEREN

Maria Daens (Aalst 1881 – Asse-ter-Heide 1962), huwde met Jules Delafortrie

Anna Daens (Aalst 1883 – Terneuzen 1968), huwde met Albert Van den Buele

Jozef Daens (Aalst 1886 – Aalst 1886)

Augusta Leonie Daens (Aalst 1887 – Aalst 1934), huwde met Mauritz Schouppe

Frans Daens (Aalst 1890 – Stuivenskerke 1914)

“

Die oude bewarende katholieke partij was zoo vast besloten de familie Daens gansch ten onder te brengen, dat de Denderbode alle zondagen schreef: 'Arsch kadé, het is gedaan met de scheurmakers!'. En dat de Volksstem spotachtig op haar eerste bladzijde een openbare verkooping opnam van ons drukkerij en huismeubels; en een weinig verder schreef: Alles is op Chipka verkocht voor een appel en een ei.

Die vervolging breidde haar uit tot ons arme kleine kinderkens, en –moeten wij het schrijven?– tot al de aanvoorders: advocaat De Backer werd te Denderhautem uitgemaakt voor al wat slecht was, vervolgd tot het uiterste, hij en geheel zijn huisgezin. De schoone Volkswerken van Denderhautem en –Kerkxken werden vernield, aldus onderging advocaat De Backer een onberekenbare schade. Ze spreken van den draak met 7 koppen, doch hier was het eenen draak met duizend en meer koppen, die overal tot in de kleinste dorpen en gehuchten de Democraten opzocht met dwang en broodroof.

Zoodat Priester Daens de volle waarheid sprak, toen hij den 4 februari 1896 in de Kamer verklaarde: 'Geen enkele persoon in België, heeft de zedelijke en stoffelijke tortuur onderstaan die op mij gevallen is; puinhoopen zijn opgestapeld over mij en deze die mij het duurbaarste zijn. Men zegt van sommige dwingelanden, dat zij uithongerden, als zij niet konden schandvlekken; in Aalst zijn er die gelijkelijk schandvlekken en uithongeren. Een ongehoorde broodrooverij is tegen mij, tegen mijne familie en tegen alle Democraten ingericht. Mijn broeder, dagbladschrijver en drukker, die sedert meer dan 25 jaar voor de katholieke zaak strijdt, is sedert lang, hij en zijn 4 kinderkens, het voorwerp van allerhande vervolgingen. Men wil hem, en men is er niet ver van af, men wilt hem tot den bedelzak brengen. De gazetten van M. Woeste staan te lekkertanden met de tranen die in deze familie gestort worden; ze spotten met die droefheid, ze lasteren ermeê; ze stellen, de ellendelingen, samenspraken in hunne gazet, in welke zij Fransken, het zoontje van mijn broeder, tot zijn moeder doen zeggen: 'Moeder, vader heeft den bisschop verbrand'. En ze gaan naar 't bisdom, die valsche woorden, terwijl ons eenigste wraakzucht is: liefde tot het lijdende volk.'

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS.
VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL.
ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN
VERHEERLIJUNG', AALST, DRUKKERIJ DER WERF
DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

Mevrouw Daens-Mayart op latere leeftijd ▶

PIETER DAENS ALS VERENIGINGSMAN

Pieter Daens was al jarenlang een zeer betrokken burger, actief in allerlei verenigingen binnen de katholieke zuil van zijn stad en binnen de Vlaamse beweging, voor hij in 1893 mee aan de wieg stond van de Christene Volkspartij.

Zo was hij van 1860 tot 1871 plaatsvervangend lid van de Aalsterse Werkrechtersraad. In 1865 was hij medestichter van een Aalsterse taal- en letterkundige vereniging met een duidelijk Vlaams profiel, in 1866 omgevormd tot het 'Davids Genootschap', genoemd naar de dan net overleden Vlaamse voorman kanunnik Jan Baptist David. Zo vroegen zij in 1867 aan het Aalsterse stadsbestuur om het Vlaams als officiële bestuurstaal in te stellen en eisten ook het gebruik van het Vlaams in rechtbanken. In 1868 werd Pieter Daens voorzitter van dit Davids Genootschap.

Hij was ook zeer actief in de ruimere Vlaamse beweging, zoals op de Vlaamse Landdagen, binnen het in 1875 opgerichte Davidsfonds (nationale vereniging met lokale afdelingen), de Vlaamsche Taalgilde, de Vlaamsche Katholieke Landsbond, enz...

Wanneer in 1872 te Aalst binnen de katholieke zuil de toneel- en taalmaatschappij 'Het Land van Riem' werd opgericht, als tegenhanger van de liberale toneelmaatschappij 'Voor Taal en Vrijheid', was Pieter Daens hier uiteraard onmiddellijk actief bij betrokken. Zij zouden zich van 1878 tot 1884 sterk engageren tijdens de schoolstrijd.

Zijn Vlaamse strijd combineerde Pieter Daens steeds met een duidelijk antimilitaristisch profiel, maar ook zijn sociale bekommernis bleek al snel, zoals zijn engagement binnen de Bond van Katholieke Werkmanskringen.

▲ De jonge Pieter Daens

▲ Standbeeld van kanunnik Jan Baptist David (1801-1866) te Lier (foto Queeste).

't Vlaamsch

Zijn wij renegaten? Zijn wij geen Vlamingen meer? Willen wij door g'heel Europa bespot worden en weldra behandeld als een slavenvolk? Laat ons dan de verfransching aannemen... Maar neen! Neen! Duizendmaal neen! In Vlaanderen Vlaamsch! Vrij en blij! Klein en rein! Wij willen niet verfranscht worden!... Dan, landgenoten, moet dit verfranscht onderwijs veranderen of vallen; dan moeten de gekozenen van Vlaanderen onze taal voorstaan, ons rechten verdedigen, met ons meêdoen of van hun mandaat afzien. 't Vlaamsch! Maar minister Lejeune, 'ne Waal, maar een klaarziende en rechtschapen man, bad en smeekte de Vlamingen van zich sterk in hun taal te oefenen... Maar de groote volksvriend bisschop Lambrecht riep zoo hard hij kon, dat men aan 't Vlaamsch altijd en in alles moet den voorkeur geven!.. 't Vlaamsch! Dat is ons eer en ons belang! De Waalsche jonkheden gaan met d'eer weg en met de duiten, met d'eer en met de duiten... 't Vlaamsch dat zal er staan en niet vergaan, dan met ons allen, dat ligt in 't bloed; ge ziet wel hoe de felle Vlaamsche jonkheid overal opkomt en roept: In Vlaanderen Vlaamsch!...

Wij, menschen van 't Vlaamsch geslacht, wij zouden geen Belgen zijn, geen Vlamingen, indien wij zonder tegenwijzingen ons taal lieten verdrukken.

PIETER DAENS, IN HET LAND VAN AELST, 6 APRIL 1890

Vlaanderen kwijnt, Vlaanderen lijdt door den kanker der verfransching; Vlaanderen zal als vrij volk uitsterven, als die kanker niet uitgesneden wordt... De verfransching is onze zedelijke en stoffelijke dood; de Waal kan overal geraken met zijn taal alleen; gij, Vlaamsche jonkheid, ge moet Vlaamsch en Fransch kennen, en nog als ge Fransch en Vlaamsch kent, ge ziet dikwijls in uw eigen Vlaanderen staatsbedienden die geen ander taal kennen dan hun Fransch... De verdrukking onzer taal is bijna een gewoonte geworden; veel Walen denken in hunnen overmoed, dat het alzoo moet zijn en alzoo moet blijven... Sedert 40, 50 jaren is de schaamte en de schande van onze toestand gevoeld en begrepen; David, Conscience, De Laet, Willems, Snellaert hebben de plans van 't groot werk der vrijmaking getrokken; de aanvoerders van onze dagen vragen niets meer dan hetgene de mannen van 1840, 50 en 60 voorschreven.

In Vlaanderen Vlaamsch! Weg de verdrukking onzer taal! Vlaamsch in de ministeriën, in de bedieningen, Vlaamsch in 't leger, Vlaamsch in 't onderwijs, dat is de algemene kreet in Vlaanderen... Sedert eenige jaren is er gewerkt met eendracht, met aanhoudendheid en met geweld... Er zijn Landdagen gehouden, meetingen; er is een bestendig komiteit genoemd; de jonkheid bijzonderlijk komt op tegen de verfransching, want die de taal verdrukt, verdrukt 't volk.

PIETER DAENS, IN HET LAND VAN AELST, 13 APRIL 1890

PIETER DAENS ALS JOURNALIST

- ▶ Voorpagina van Het Land van Aelst, 27 november 1878, waarbij Pieter Daens voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1878 duidelijk de katholieke zaak steunt.
- ▼ Uit De Werkman van 13 mei 1898. Pieter Daens laat drie concurrerende katholieke politici een (fictief) gesprek voeren op de trein : Louis De Saedeleer (Haaltert 1852 – Brussel 1924, volksvertegenwoordiger van 1882 tot 1912 en senator van 1912 tot 1924), baron Leo de Bethune (Aalst 1864 – 1907, volksvertegenwoordiger van 1898 tot 1907 en secretaris van de Hoge Raad van Congo-Vrijstaat) en Charles Woeste (Brussel 1837 – Elsene 1922, volksvertegenwoordiger van 1874 tot 1922).

Rond 1863 begon de journalistieke loopbaan van Pieter Daens. Toen verschenen zijn eerste teksten in het eind 1859 opgerichte katholieke en Vlaamse weekblad Het Land van Aalst, uitgegeven en gedrukt door Jan Jozef Van Brantegem. Na eerder vrijblijvende artikels en verhalen, begon hij rond 1866 duidelijk politieke artikels te schrijven, waarbij hij een Vlaamse, antimilitaristische en sociale invalshoek hanteerde en dikwijls inging tegen de algemeen aanvaarde opinies binnen zijn katholieke zuil. Eind 1870 werd hij zelf drukker-uitgever van deze krant. Eind 1872 verscheen het eerste nummer van de door Pieter Daens opgerichte nieuwe krant De Werkman, met Vlaams-katholieke invalshoek en een duidelijke focus op werkmansbelangen. Deze populaire krant had meteen een ruim lezerspubliek en groot verspreidingsgebied. Pieter zal beide kranten grotendeels zelf blijven volschrijven. Gaandeweg ontpopte hij zich tot een vlotte, volkse verteller, die een groot en verscheiden publiek wist te boeien. Beide kranten verschenen wekelijks, telden 4 bladzijden en omvatten steeds een overzicht van het internationale en nationale nieuws, lokale berichtgeving, een opiniërend artikel, een vervolgverhaal, speelse dialogen, korte mededelingen en vele advertenties. De stijl van De Werkman was doorgaans wat volkser dan Het Land van Aalst, maar beide kranten droegen duidelijk het merk van Pieter Daens' vertelstijl.

- ▶ Eerste nummer van Pieter Daens' krant De Werkman, 16 augustus 1872

DE WERKMAN! Wat is dat? Zal menig een vragen.

“Wat DE WERKMAN is? Wat hij komt doen? Wel, ziet eens daar omhoog, die grove hand gedrukt in die fijne, ten teeken van innige vriendschap en oprechte behulpzaamheid; en dan, dit heilige Kruis door die handen vastgehouden; om die vriendschap te bezegelen en eeuwig duurzaam te maken.

Er zijn tegenwoordig vele valsche vrienden van den werkman: die hem misleiden, bedriegen, misbruiken en eilaas! in de diepste afgronden stooten. Er zijn tegenwoordig vele doods vijanden van den werkman, die hem de eerlijke ziel uit het lijf willen rukken, tot zijn eeuwig en tijdelijk ongeluk.

Daarom vooral komen wij den werkman eene ware broederlijke hand toereiken. De tijden zijn buitengewoon; de valsche vrienden en de vijanden van den werkman willen hem met geweld mederukken en door eene zee van bloed en vuur slingeren; van den anderen kant ondermijnen zij de samenleving, om op den gestelden oogenblik ons als eene stofwolk in de lucht te doen springen...

Vrienden-Werklieden, wij kennen u en gij kent ons; wij kennen uwe belangen, uwe wenschen, uw lijden, uwe moeilijkheden, uwe bekoringen, uwe dikwijls harde strijden; wij leven te midden van u; wij zijn bij u ten huize; daarom hebben wij voorgenomen opzettelijk voor u een dagblad te schrijven;

Om u en uw lot te verbeteren; want, rechtuit gesproken, wij en gij, wij zijn allen gebrekkig, en zoo wij bijtijds eens ons leven gadesloegen en ootmoedig op onze borst klopten, we zouden veel beter en veel gelukkiger zijn;

Om u te verlichten, want 't is altijd tijd om iets aan te leeren; kennissen zijn brood;

Om u te verdedigen tegen al uwe vijanden. Ja DE WERKMAN zal opspringen als er iets gepleegd wordt tegen de eer, tegen de vrijheid, tegen de rechten zijner Broeders.

Want, vrienden, gij hebt niet alleen plichten, maar ook rechten, gelijk elke sterveling; die rechten en die plichten moet gij wel kennen om de eenen te vervullen en van de anderen geen misbruik te maken.

Nu weet gij wat DE WERKMAN is.

Hij verschijnt niet als rechter, als meester, maar als vriend, als broeder; hij zal raad geven, doch ook gaarne van u raad ontvangen; daarom, als gij iets nuttig gehad of gedacht hebt, kom maar stoutelijk af; wij moeten immers malkanderen onderrichten en ondersteunen.

Van tijd tot tijd zal DE WERKMAN ook liedjes en raadsels geven; kluchtige liedjes zingen vervrolijkt de ziel en verscherpt het hart; raadsels oplossen is verzettelijk en zinnenscherp.

Zie, 'k zie reeds DE WERKMAN op uwe tafel liggen; 't is rusttijd; vader, moeder, kinderen zijn bijeen; het oudste zontje, dat ter schoole gaat, leest luidop, men bemerkt en beoordeelt, men lacht om de vieze grappen die er in staan; men zoekt en vindt het raadsel; het wordt opgezonden en een schoone prijs komt die vroolijke en gezegende arbeid bekroonen.

Och, menschen-lief, we kunnen zoo gelukkig zijn als wij maar willen. Kom, geef DE WERKMAN de hand en uw leven zal duizendmaal vroolijker worden.

Pieter Daens, opsteller, Molenstraat 72

UIT HET VOORWOORD VAN HET EERSTE NUMMER VAN DE WERKMAN, 16 AUGUSTUS 1872

In 1870 werd Pieter Daens, die een drukkersopleiding had genoten, drukker-uitgever van de krant Het Land van Aalst, waarvan hij in de loop der jaren steeds aandelen zal blijven aankopen. Hij richtte een drukkerij op in de Molenstraat, waar hij naast zijn krant ook commercieel drukwerk uitvoerde. Hij kende behoorlijk wat succes, en begon in 1872 zelfs met een tweede krant De Werkman. In 1879 verhuisde Pieter Daens, na een tussenstop (1876-1879) in de Leopoldstraat (nu Kattestraat), naar de Achterstraat (nu Onderwijsstraat) aan de oude Dender nabij de industrie op het 'eiland Chipka'. Hier richtte hij, mede dank zij financiële steun van zijn schoonvader, een nieuwe drukkerij in met een moderne sneldrukkers. Zijn drukkerij-uitgeverij kende veel succes, dank zij de twee populaire kranten, en de vele boeken, boekjes en brochures die er werden uitgegeven. Rond deze tijd begon Pieter Daens zijn drukkerij 'Daens-Mayart' te situeren op het 'Eiland Chipka', hoewel hij strikt genomen niet op het eiland tussen de oude en de nieuwe gekanaliseerde Dender woonde, maar er net voor, achter de Werfkapel.

▲ Pieter Daens situeerde zijn drukkerij op het 'eiland Chipka', het gebied tussen de oude Dender en de nieuwe gekanaliseerde Dender, hoewel hij niet op het eiland zelf woonde maar net aan de overkant van de rivier

▼ De drukkerij Daens-Mayart aan de Werfkapel, later drukkerij Chipka genoemd.

“

Nu waren de katholieke bewaarders van Aalst gewapend voor hun broodroverij, die dan ook begon op geheel de linie. Nooit zal ik die grouwelijke dagen vergeten. De volksgazet De Werkman, door mij gesticht in 1871 (sic), zonderannoncen, met groote winsten aan de uitverkoopers, De Werkman, mijn kind, dat in 't begin veel zorg en opoffering vroeg, drukker Spitaels had gezegd: Nooit zal Daens er 'ne cens aan winnen; De Werkman had een ongehoorde uitbreiding genomen, bracht veel op, liet mij toe de Christelijke Werken zeer mild te ondersteunen, de arme werklieden te helpen, ja in de harde strenge winters mijn kantoor in een vrij vaderlijk arbureel te veranderen, De Werkman stond nu tusschen 't kapitaal en den arbeid, och, het was de arbeid die hulp en liefde nodig had, en ik aarzelde geen oogenblik. En het was op De Werkman dat de eerste en zwaarste slagen neêrvielen: zijne dood was gezworen; al de uitverkoopers werden aangesproken, uitgekocht, gepraamd of gedwongen den verkoop te staken. Het was een algemene stormloop der geldmacht tegen de arme uitverkoopers. Op de abonnementen werd geperst en gedwongen gelijk op den uitverkoop. Het waren schromelijke en pijnlijke dagen: van alle kanten pakken gazetten die weêrkeerden met het opschrift: 'wij willen De Werkman niet meer'; hoge bundels afzonderlijke nummers; brieven en postkaarten vol spot en smaad.

Zoo ging de vervolging voort: al wie De Werkman in huis ontving en las, werd gepraamd en gebroodroofd, en die vervolging had plaats en duurde voort niet enkel in Vlaanderen, in België, maar zelfs in Holland, Frankrijk, en tot in Amerika, overal waar De Werkman lezers had en inschrijvers. Zoo viel het getal nummers van 16.000 tot 6 en 4 duizend.

Bisschop Stillemans was ieverige lezer van De Werkman; principaal zijnde te Sint Nikolaas, hij zei dikwijls: 'Met mijn Werkmanneken te lezen weet ik alles: het bijzonderste nieuws, schoon kluchten en verhalen, er komt geschiedenis is, philosophie, theologie, alles!'. Als de vervolging ter sprake kwam, hij zeide weleens: "t gaat te verre!" Doch hij liet de rijke bewaarders voortdoen.

Even wreed werd gehandeld met 't Land van Aelst; het was een jacht naar de inschrijvers. De notarissen werden gepraamd en gedwongen geenannoncen meer te zenden. Al wie drukwerk bracht, stond in den haat. Ik had een schoone boekhandel met talrijke boeken bij mij gedrukt; er kwam een verbod die boeken nog te lezen; de naam 'Daens' moest uitgeroeid worden...

Mijn gazetten 'Land van Aalst' en 'De Werkman' waren hunannoncen en bijzonderste inschrijvers kwijt; dikwijls zijn in ons bureel boeren gekomen, den krop in de keel, dat zij hun gazet moesten opzeggen, om hun hofsteê en land te behouden; mijn drukkerij was dood; ons huis werd bewaakt, alsook 't huis mijner schoonbroeders; mijn uitgebreide boekhandel lag eensklaps gansch stil; de naam van Daens was een veroordeeling; zelfs 't 'Leven van Bisschop Lambrecht' stond in den ban van 't Katholiek; als gazetschrijver en drukker werkte ik met groot verlies; en dan volgde een storm van processen: men zou gezegd hebben een belegerde en ingeslotene stad. Er werd gezocht, gestudeerd en geraadpleegd om ons den duivel aan te doen; bijna alle dagen kwam de deurwaarder in ons huis. In ons gazetten mocht geen regel verkeerd staan of 't was proces en dikwijls veroordeeling.

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS.
VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL.
ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN
VERHEERLIJING', AALST, DRUKKERIJ DER WERF
DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

PIETER DAENS ALS KUNSTENAAR

Pieter Daens genoot allicht geen formele kunstenaarsopleiding, hoewel Petrus Van Nuffel schreef dat hij leerling was van de academie van Aalst en tevens deelnam aan tentoonstellingen. Maar toch kunnen we sporen ontdekken van zijn interesse in kunst. Zijn kranten werden steeds mooi opgeluisterd met kleine tafereeltjes en tekeningen. Wie deze maakte, is niet te achterhalen. Ze verlenen zijn kranten in elk geval een zekere lichtheid en speelsheid.

Van Pieter Daens zelf zijn wel enkele olieverfschilderijtjes bewaard. Zo schonk Leo Foselle in 2007 een schilderij met de voorstelling van de heilige Livinus aan het stedelijk museum van Aalst. Het werkje zelf, dat ongeveer 44 op 30 cm meet, is enigszins amateuristisch vormgegeven, met een heleboel details uit het Aalsterse straatbeeld. Maar toch bevat het voldoende schilderkunstige kwaliteiten om het zuivere amateurisme te overstijgen. Ook een portret van zijn twee oudste dochters Maria en Anna bleef bewaard. En naar verluid had Pieter Daens zijn eigen woonhuis versierd door landschapstaferelen en zichten op Aalst op muren en deuren te schilderen.

Pieter Daens' schoonzoon Jules Delafortrie was wél een erkend kunstenaar, die talloze schilderijen en tekeningen, meestal landschappen en stadsgezichten, naliet.

▲ Schilderijtje door Pieter Daens: de Heilige Livinus, 1883. Uit familiebezit van de familie Foselle. Livinus Foselle had een gisthandel in de Pontstraat, die hier rechtsboven ook wordt afgebeeld; linksboven zien we de andere zijde van de Pontstraat met het Sint-Jozefscollege.

St-Martens-kerk Aalst. De schilderij van St.Rochus.

“Rubens zal t’Afflighem zijn aangekomen, Mr. De Abt zal de kapellemeesters van Aalst verwittigd hebben; die heeren zullen een promenadeken gedaan hebben naar Afflighem; hun begeerte aan Rubens uitgedrukt; hoogwaarde Abt zal gezegd hebben: vriend Rubens g’hebt veel werk; ge wordt oud van jaren, maar ge moest dat toch doen voor Aalst, ons gebure stad!.. Rubens aanveerd en Rubens houdt zijn woord. De groote meester werkte rap: eenige dagen denken, zijn plan opmaken, verbeteren, teekenen, nazien, nog verbeteren en dan aan ’t schilderen vallen.

Veel stukken van Rubens hebben wij gezien, t’Antwerpen, te Brussel, te Parijs, in Florentien, Roomen, enz... Maar zou er één zijn, zoo wel afgewerkt als St Rochus van Aalst? Met honderde duizende menschen zijn er al komen naar zien uit alle streken der wereld; en d’eenparige roep is: Meesterstuk! Meesterstuk! ’t Leeft al, dat er aan is! ’t Spreekt tot de ziel! Welke natuurlijke kleur van handen en wezens!...

HET LAND VAN AELST, 15-02-1891

ONSCHULDIG TER DOOD VEROORDEELD.

DRAMATIEK VERHAAL
UIT D'ANDER EEUW.

AALST
SNELVERDRUKKERIJ VAN P. DAENS-M
Kiland Chipka, Werf.

Selectie boekjes uitgegeven en gedrukt door Pieter Daens in zijn uitgeverij-drukkerij Daens-Mayart.

PIETER DAENS TIJDENS DE 'GROOTE OORLOG' EN HET DRAMA FRANS DAENS

Frans Daens, geboren op 6 augustus 1890, was het jongste kind en enige zoon van Pieter Daens en Louise Mayart. Al van kindsbeen af werkte hij mee met zijn vader in de drukkerij en op tienjarige leeftijd publiceerde hij zelfs zijn eigen 'krantje': de Gazet van Kruger, waarin hij het opnam voor de Boeren in Zuid-Afrika. De politieke strijd van zijn vader en oom interesseerde hem echter minder en binnen de daensistische beweging werd hij dan ook niet als de opvolger van Pieter Daens beschouwd.

▲ De jonge Frans Daens poseert in militair uniform

Toen de Eerste Wereldoorlog ook België in het geweld meesleurde werd de toen 24-jarige Frans eind juli 1914 opnieuw onder de wapens geroepen bij het tweede regiment karabiniers, waar hij eerder zijn dienstplicht vervuld had van 1914 tot 1912. Vanuit Mechelen bereikte hij de IJzer, maar al op 22 oktober 1914 raakte hij vermist bij gevechten te Pervijze (Tervaetebocht). Van zijn eenheid van ongeveer 200 man keerden er slechts een 40-tal terug. Een tijd lang werd gedacht dat hij gevangen genomen was door de Duitse troepen, of dat hij gewond geraakt was en daardoor zijn regiment niet meer kon bereiken. Maar na tientallen brieven naar allerlei instanties en jarenlang tevergeefs zoeken werd het voor zijn ouders duidelijk dat hij één van de zoveel dodelijke slachtoffers werd van die eerste oorlogsaanden.

In 1919 – ondertussen is ook vader Pieter Daens overleden – krijgt zijn moeder Louise het volgende nieuws: "een groot deel der streek van Pervijze en Stuyvekenskerke heeft gedurende 4 jaar gedurig onder water gestaan. Nu begint deze streek bloot te komen en 't is om zeggens onmogelijk iets te verkennen van de stoffelijke overblijfsels der helden van den IJzer daar gevallen voor het Vaderland." De pastoor van Diksmuide die deze brief schreef had vijf naar na de verdwijning van Frans nog troostende woorden voor haar: "Hard moet uwe beproeving zijn, ik versta het maar al te wel, maar als christene vrouw zult gij zeggen nietwaar: Heer niet mijn wil maar uw wil geschiede! En moest het lijk van uw dierbaar kind onvindbaar zijn, dit offer zult gij tot zijne zielerust den Heer aanbieden."

Gedurende de reeds moeilijke oorlogsjaren kwam deze beproeving hard aan voor Pieter Daens en zijn echtgenote. De onzekerheid over het lot van hun enige zoon, het blijven hopen, blijven zoeken en navraag doen, het maakte de jaren van beproeving voor hen tot een nog grotere hel. Pieter zou echter nog voor het einde van de oorlog overlijden, en steeds in het ongewisse blijven over het lot van zijn zoon.

Pieter en zijn broer priester Adolf Daens waren, samen met de hele Daensistische beweging, steeds zeer sterk anti-militaristisch. Zij stemden steeds tegen verhogingen van het militair budget, voerden een hevige strijd tegen het lotelingsysteem waarbij wie voldoende geld had zijn legerdienst kon 'vrijkopen'. Nog in juli 1914 kant Daens zich in De Werkman sterk tegen de versterking van het Belgische leger.

“

‘...en sommige katholieke bewaarders schijnen verheugd te zijn omdat Oostenrijk den oorlog verklaarde aan Serbië en vandaar de vrees is ontstaan van een algemenen oorlog. ‘Ziet ge wel, roepen zij, dat ons katholieke ministerie gelijk had ons leger te vergrooten’. ‘Waar zijn nu die felle Demokraten, vraagt De Volksstem in haar nummer van woensdag. Ons antwoord zal kort zijn: België is nog niet het minst bedreigd. Het geschil bepaalt zich tot hertoe tusschen Oostenrijk en Serbië. Wij hopen dat het daarbij zal blijven. Een algemeenen oorlog kan losbreken; Europa kan in een onafzienbare bloedplas herschapen worden. Indien het zoo ver kwam wat vermogen wij. Wat vermag ons leger tegen de miljoenen Pruisen of Franschen? Ons woord is en blijft: Weg met het Militarismus! Weg met den Oorlog! Kleine landen moeten trachten de vrede te bewerken, in plaats van hunne kleine krachten te verspillen aan bewapening. Roepen we met alle ware Kristenen; ‘Vorsten, geen zwaard aan de zijde meer gegord! Volken, geen volk meer in rampen gestort!’

PIETER DAENS, IN DE WERKMAN, JULI 1914

“

En Franz, ge schrijft er niets van? Och neen, we kunnen er niets van schrijven, omdat wij er niets van weten, NIETS! Al 13 maand!... Veel ouders zijn in dit geval... Toch blijven wij hopen en betrouwen.

PIETER DAENS, IN DE WERKMAN, 26 NOVEMBER 1915

“

Mijn geliefde mensen, het jaar 1914, dat de wereld inging als een kloek gezond kind, dat opwaschte in vruchten en bloemen overvloedig, is in 't midden zijner levenbaan schielijk gedompeld in een zee van zuchten, van tranen en van bloed.

De Oorlog, de wreede losbandige oorlog, door ons allen niet gevraagd, niet gewild, is op ons gevallen; afschudden konden wij hem niet, zonder in zwaarder leed en in eeuwige schande te vallen; de Oorlog, de wreedste die misschien ooit gewoed heeft, och, nu kennen wij de gruwelen van den Oorlog; en men spreke toch niet van straf; wij, werkende mensen, wat vragen wij dan al werkende en zwoegende met ons Familie rustig te kunnen leven. Wij allen zijn Pacificten, mannen van Vrede. Ons Heer, d'oneindige goedheid, die den Aardbol zoo vruchtbaar en zoo schoon heeft gemaakt, Ons Heer wilt den Oorlog niet. Ons Heer zendt den Oorlog niet, de Oorlog komt door de booze wilde driften der mensen, door de slechte schikking der hooge Samenleving en de machteloosheid der werkende Volkeren.

Geliefde Menschen, moet ik het u zeggen: het jaar 1914 eindigt in eenen konker van lijden en smarten... Ontelbaar zijn de harten die zwemmen in zuchten en in tranen... Geliefde mensen, zoo droef en akelig als 1914 eindigt, begint 1915. Uw Volksvertegenwoordiger wenscht U allen uitermate veel geduld, veel moed, veel werkzaamheid en wilskracht. Het is in harde beroerde tijden dat de sterke karakters opkomen en uitschijnen.

NIEUWJAARSTOESPRAAK DOOR PIETER DAENS VOOR ZIJN PARTIJGENOTEN, JANUARI 1915

AANLOOP TOT HET DAENSISME: DE EERSTE DISSIDENTE STAPPEN VAN PIETER DAENS

Pieter Daens was steeds een kritische en scherpe journalist, en in zijn kranten nam hij dan ook geen blad voor de mond. Dit bracht hem dikwijls in conflict met mensen binnen zijn eigen katholieke 'zuil'. Zo werd hij in 1892 zelfs voor het gerecht gedaagd door een aantal fabrikanten van de Tragel, omdat hij de mensonwaardige werkomstandigheden in hun fabrieken aan de kaak had gesteld. Daens' eerste engagement lag vooral in de Vlaamse zaak, met sterke pleidooien voor de vernederlandsing van het bestuur op lokaal Aalsters en ook op ruimer Vlaams niveau. Ook zijn antimilitaristisch engagement was zeer sterk.

Gaandeweg begon een steeds sterkere aandacht voor de sociale problematiek door te dringen in zijn kranten. Al zeer vroeg besepte Pieter Daens dat sociale actie broodnodig was, wilde de katholieke partij de arbeiders niet verliezen aan het sterk opkomende socialisme.

Pieter Daens met
zijn jongste dochter
Augusta Leonie. ▶

“Ik was sedert bijna 30 jaren gazetschrijver in 't Land van Aalst; mijn gazet De Werkman had buitengewonen bijval; in woorden en werken had ik mij getoond als Kristen volksman... In alle pastoriën was ik welkom...

Ik had in de Katholieke partij geschreven en gewerkt om de kandidaten te doen aanstellen door de kiezers, maar dat ging niet; van dan af had M. Woeste een groot gezag, en hij hield aan het stelsel der afgevaardigden, 't is te zeggen van 'eenige Heeren aangeduid, om in naam der kiezers naar de stad te komen en daar alles te beridderen'.

Als volksman had ik de lijdende menigte mild geholpen in de strenge winters; ik had verscheidene werkstakingen ondersteund; ik was gaan bedelen voor de werkstakers; mijn bureel was een hulp- en arbureel geweest; ik stond in het midden dier arbeidende menigte;

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS. VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL. ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN VERHEERLIJING', AALST, DRUKKERIJ DER WERF DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

“Hooggeplaatse heeren zijn misnoegd, omdat 't Land van Aalst zonder opzicht van personen, de waarheid durft schrijven, zelfs rakende den Koning en 't Hof; die heeren zouden 't Land van Aalst in zijn tijdelijke intresten willen te kort doen. Nogtans g'heel de wereld moet bekennen, dat de katholieke zaken veel beter zouden staan, hadden de gekozenen van over 20 jaar hun tanden getoond aan den Koning... Leopold II gaat den weg in van Victor-Emmanuel! En we zouden hem moeten sparen; we zouden moeten roepen en schrijven: wijze, voorzichtige koning!!! Menschen, kan dat zijn, mag dat zijn! NEEN!

D'alleenheerschings der Keizers en Koningen heeft menig land van Europa gewelddadig naar oorlog en ketterij gesleurd. 't Zijn grooten en overheden die hedendaags de slechtste voorbeelden geven, onder betrek van godsdienst en zeden; 't zijn grooten en overheden die niet alleen in publiek schandaal leven, maar die al 't volk zouden willen bederven door officiële kasernen en officiële scholen.

PIETER DAENS, IN HET LAND VAN AELST, 3 DECEMBER 1882

“Ge weet, De Werkman wordt vervolgd, heviglijk, door de fabrikanten van Tragel en Vaart; de deurwaarders zijn in ons kantoor der vier landschappen geweest... En vervolgd waarom?... Op Chipka weet men zoowel wat veel werkende ouders afzien en lijden: vader zijn, 13 uren daags werken, winter en zomer; te weinig winnen om te leven; terwijl door u machtige fortuinen oprijzen!... Te kort komen om uw kinderkes te voeden met droog brood en patotters; moeten zien dat ze met honger slapen gaan; uw kinderkes niet kunnen huisvesten en kleeden!.. En als ge 14 jaren gewroet hebt en honger geleden, dat uw lichaam op een geraamte trekt, en als uw kinders beginnen iets te winnen, dan, dit zedenbederf!.. Wat is de algemene roep: die fabrieken! Die fabrieken! Na 2 jaar g'en herkent uw kinderkes

niet meer!.. En omdat wij schrijven voor de daghuur en tegen 't zedenbederf, de fabrikanten komen op ons af, met een verveerlijke trotschheid, ze vragen een somme geld die wij van g'heel ons leven niet kunnen geven en dan zouden wij moeten EEN JAAR IN 'T KOT GAAN ZITTEN; ziet ge de gendarms ons uit Chipka komen halen, ons aan vrouw en kinderen, aan werkhuis, vrienden en geburen ontrukken! Ja één jaar gevang vragen ze!

PIETER DAENS IN DE WERKMAN, 28 OKTOBER 1892

De Christene Volkspartij

“Ziehier haar programma gelijk het deze week in het Huis der Werklieden werd toegejuicht:

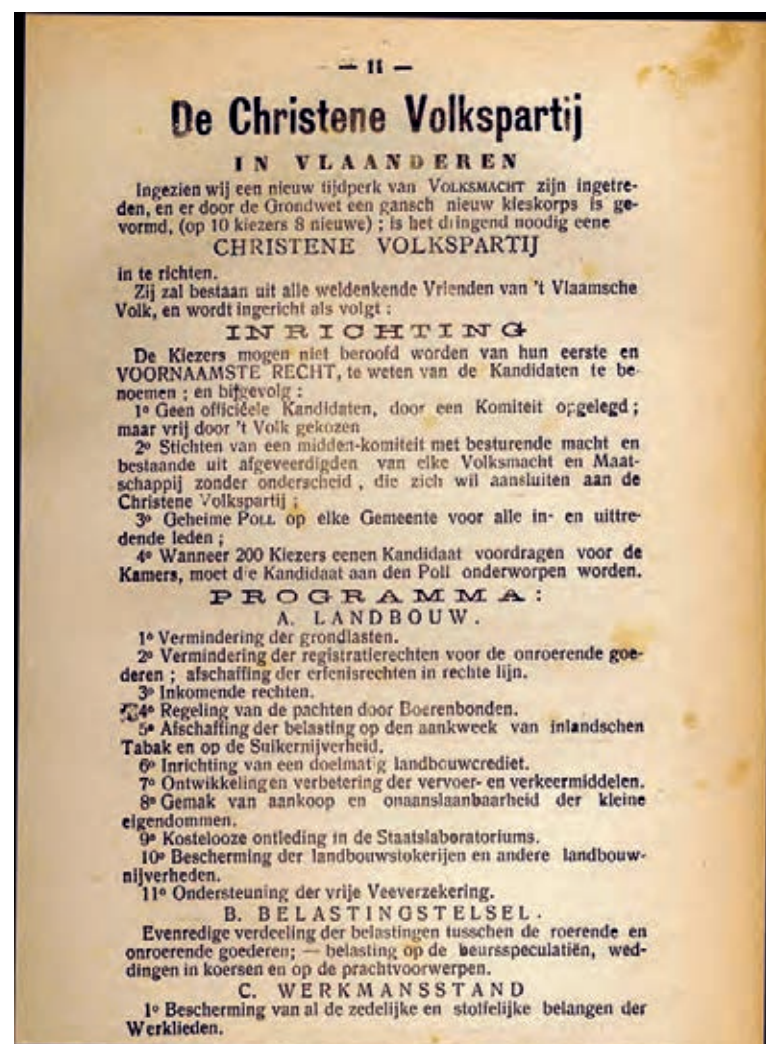
“Elke mensch moet kunnen zijn brood winnen op eene wijze die overeenkomt met zijn stoffelijke en zedelijke behoeften, met zijne waardigheid, en hem helpt om zijn doeleinde te bereiken in dit leven en in het volgende. Wij vragen dit voor elken mensch en bijzonderlijk voor den werkman; voor den werkman zelf en voor de familie welke hij het recht heeft te stichten.”

Al de billijke eischen der socialistten ten voordeele der werklieden zijn aan 't Evangelie en aan de Christene leering ontleend; maar zij voegen er twee zinnelooze droomen bij: de vernieling van godsdienst en huisgezin.

PIETER DAENS IN DE WERKMAN, 28 OKTOBER 1892

Op 15 april 1893 werd in Okegem (deelgemeente van Ninove) de Christene Volkspartij gesticht door Pieter Daens en de roelanders. Pieter Daens vroeg aan zijn broer Adolf om het programma op te stellen. Deze nieuwe politieke beweging wilde de sociale encycliciek 'Rerum Novarum' van paus Leo XIII (1891) in België in de praktijk brengen. Een deel van de Belgische clerus stond hier welwillend tegenover en steunde gelijkaardige verenigingen, maar in Aalst stootte deze nieuwe, progressieve beweging op een onverbiddelijk veto van de katholieke politici als Charles Woeste en Léo de Béthune. Gaandeweg werd priester Daens nauwer betrokken bij de werking van de nieuwe partij om er uiteindelijk de morele leider en het boegbeeld van te worden. Een jaar later, bij de parlementsverkiezingen van 1894, kwam de partij al op met een afzonderlijke lijst omdat de daensisten niet tot een overeenkomst kwamen met de conservatieve katholieken.

De daensisten zetten zich in voor de belangen van de boeren, kleine middenstanders en arbeiders; voor de werklieden in de steenbakkerijen van de Rupelstreek en in het Pajottenland, voor de seizoensarbeiders in Oost- en West-Vlaanderen (de 'fransmans') en voor de hopboeren in de streek Aalst-Asse.

Verkiezingsprogramma van de daensisten (Christene Volkspartij), 1893

In de Vlaanderen was ook een sterke beweging ontstaan naar vooruitstreving en volksmacht; de wereldbrief van Paus Leo XIII over den toestand der werklieden bracht niet weinig bij, om de gemoederen op te wekken. (...)

Allen diep verknocht aan de werkende standen, strijders voor algemeen stemrecht en evenredige vertegenwoordiging; te Ninove hadden de vooruitstrevers in 1890 een nieuw weekblad gesticht, genaamd Klokke Roelandt (...); ze werd openlijk gelezen en aangeprezen door talrijke geestelijken en vormde alras een sterke Partij, die genoemd werd De Roelanders. (...)

Nu gingen (alle) mannen kiesrecht hebben; van 130.000 was het getal kiezers geklommen tot 1 miljoen 370 duizend 687 kiezers. Mijn hoofd werd bestormd door 't gedacht: als de nieuwe kiezers vervolgd worden in den ouden hoesel en broesel, ja broesel van de katholieke bewaarders, dan zullen wij nooit de volkswetten hebben, zoo dringend gevraagd door den pauzelijken wereldbrief!

Wat zou Klokke Roeland daarvan denken?...

*Ik schrijf naar Frans Sterck en vraag een bijeenkomst; de antwoord komt: donderdag 15 april (1893) ten 3 ure, te Okegem aan de statie; we zullen daar zijn, in de Herberg***. Dien dag, in een klein herbergskén, op een soort van kelderkamerken, mijn hert zwom in geestdrift, bij het zien en horen spreken dier vaste overtuigde kloeke mannen: De Backer van Denderhoutem, Dr. Van de Velde van Aspelare, Van Langenhaecke van Appel terre, Lambrecht van Outer, Sterck van Aspelare, De Pelsmaeker van Denderleeuw. De gedachten werden gewisseld, de goede overeenkomst bestatigd, de vaste wil uitgedrukt, de warme hand gedrukt, niet tot vaarwel, maar tot een tweede bijeenkomst, 8 dagen nadien, in hetzelfde Okegem.*

Op de tweede bijeenkomst, met dezelfde personen, werd de toestand nader besproken; er zou een Volkspartij gesticht worden, ze zou den naam dragen van Christene Volkspartij, niet om scheuring te brengen, maar om de Katholieke partij te hervormen naar eisch der omstandigheden; een duidelijk programma zou opgesteld worden. Een derde bijeenkomst zou plaats hebben te Ninove. Daar werd het vast besluit herhaald, met de voorwaarden en artikels van werking; Professor Daens werd verzocht het programma op te stellen; men onderzocht dit programma, woord voor woord, langzaam en scherp; in een vergadering te Aalst op Chipka (ons bureel) werd dit programma goedgekeurd en beslist dat Aalst en Ninove elk 15.000 afdruksels zouden leveren en dat die 30.000 Nrs op eene week zouden verspreid worden in de 72 gemeenten van het Arrondissement.

Ach, welke schoone gelukkige dagen! Elk was voor een vrije Vlaamsche Christene Volkspartij...

Maar de vijanden zaten achter de gordijn. M. Woeste, die vroeger geschreven had; dit stelsel van afgevaardigden is een groote fopperij; nu veranderde hij eensklaps van gedacht en begon te konkelfoezen in den donkeren... Terzelvertijd schreef De Denderbode dat de nieuwe Vlaamsche Partij een partij was van scheurmakers en volksfoppers... De Christene Volkspartij was een staf zonder soldaten; de leiders waren volksfoppers en volksbedriegers, visschers in troebel water; het was een troep Judassen, baatzoekers, door den vergramden God op de wereld gezonden, zoo kan Judas hunnen naam schrijven in het slijk der straat, enzovoorts, enzovoorts...

NIUWJAARSTOESPRAAK DOOR PIETER DAENS VOOR ZIJN PARTIJGENOTEN, JANUARI 1915

Al van bij het ontstaan van de Christene Volkspartij liepen de meningen van de daensisten uiteen over hoe de partijdoelen gerealiseerd zouden worden. Pieter Daens wou aanvankelijk een beweging vormen binnen de Katholieke Partij en deze partij van binnenuit progressiever maken. Binnen de Christene Volkspartij bestond er altijd een spanning om al dan niet met de socialisten en liberalen samen te werken. Bovendien bestond er ook een radicaal Vlaamse vleugel binnen het daensisme wat eveneens voor pittige discussies zorgde. Pieter Daens sprak bijvoorbeeld altijd Nederlands in het parlement, maar hij was geen radicale flamingant zoals bijvoorbeeld Hector Plancquaert. Een grote kwaliteit van Pieter Daens was dat hij steeds zocht naar bemiddeling en verzoening.

Na de dood van priester Adolf Daens in 1907 ontstond er een groot conflict tussen Pieter Daens en Hector Plancquaert, onder meer over de te volgen weg en het leiderschap over de partij. De spanningen werden nog groter toen Pieter Daens in het parlement de katholieken steunde in het schoolconflict. Hector Plancquaert eiste immers van Pieter dat hij een einde zou maken aan de hegemonie van de katholieken in het parlement. Dankzij de jongere generatie daensisten waaronder Albert Van den Bruele verzoenden de boegbeelden zich met elkaar.

▲ Bijeenkomst van Pieter Daens met de christen-democratische politici Jules Renkin en Henri Carton de Wiart. De meer gematigde christene democratie van deze laatsten zou wel aanvaard worden door de katholieke partij, en beiden zullen nog een mooie politieke carrière tegemoet gaan.

TER BEOORDELING

...aan alle vrije en weldenkende kiezers...

Wij zullen de katholieke gazetten niet volgen in hun boosaardig gespot en verwijt, in hun ruige en wilde persoonlijke aanvallen; och neen! De kiezing is een belangrijke zaak; ze moet ernstig behandeld worden, met rede en in vrede... Pax et bonum.

Ten eersten, ware het niet een groote zegepraal voor den godsdienst, indien in de Kamer eenige rijke vasthoudisten vervangen werden door Kristen Demokraten? Dan zouden wij eindelijk de volkswetten gestemd zien en uitgevoerd. Goed doen aan de menigte van 't volk door familieloon, is dat niet de ziel van den godsdienst? Nu is de toekomst zwart voor den godsdienst: in Vlaanderen gelijk in de Walen, al 't werkvolk bij de ongeloovige socialisterij, onvermijdelijk; een Vrije Kristene Volkspartij alleen kan dit tegenhouden.

Ten tweeden, sedert 40 jaar wordt gestoemeld op 't volgende: De grond van België, 6 milliards waarde, brengt jaarlijks 60 miljoen belasting op. De actiën, renten en ander papieren waarde 8 milliards en half waarde, betalen geen centiem belasting. Waren die kofferforts-waarden belast gelijk den grond, het zou 82 miljoen fr. opbrengen, meer dan genoeg om elken ouden werkmans en elken ouden landbouwer een pensioen te geven van 1 fr. daags.

De katholieke bewaarders willen daar niet van hooren; ze zeggen met M. Woeste, dat de openbaren rijkdom niet mag verminderd worden. Nu gaan de salon- en soepdemocraten uitroepen: Wij zijn voor die belasting! Maar moesten ze dat verklaren op een katholieke vergadering, ze vlogen vierkant buiten. Zij handelen gelijk den zeekapitein in een tempeest: hij belooft een waskeers zoo dik als den scheepsmast. Maar man, zegde zijn vrouw, zulke dikke keersen zijn er niet. Zwijg, babbeles, was de antwoord, eens uit 't gevaar, de belofte is dood.

Ten vijfden en 't bijzonderste, de groote misdaad der Vrije Demokraten is, dat zij niet willen vereenigd zijn met de Katholieke Partij. Vereenigd zijn, is onderdanig zijn. Och Priester Daens schreef het zoo schoon den 19 April 1905: 'Het volk strijdt voor zijn dagelijksch brood, het volk snakt naar welvaart en geluk, of liever naar min gebrek en armoede. En van den anderen kant, de rijke is onverzadelijk; hoe meer rijkdommen hij bezit, hoe vuriger zijn drift naar rijkdommen brandt, en 't is om die reden dat apostel Paulus dat goddelijke woord heeft uitgesproken: 'De geldzucht is de wortel van alle kwaad in de wereld'.

Geliefde werklieden, ge ziet de Volkspartij moet vrij zijn, en gansch op haar eigen; zonder vrijheid is zij dood; voor die vrijheid hebben Priester Daens, Advokaat De Backer, Smid Lambrecht en vele anderen den marteldood gestorven. Ondersteunt die vrijheid door uw stem in de kiezing en door uw medehulp. Welstellende lieden, volksvrienden, ad nos, steunt, helpt de deftige Kristene Volksmacht.

N.B. Is er iemand die meer bespot, meer gelasterd, meer vervolgd wordt dan ik. 't Is alle dagen iets nieuws; er zijn perk noch palen aan den stroom van leugen en laster. En nogtans ik mag zeggen: Is er iemand geruster en gelukkiger dan ik. Och 't is zoo zoet vervolgd te worden voor de rechtvaardigheid.

PIETER DAENS IN DE WERKMAN, 17 MEI 1912

HONGERLOONEN

Hongerloon! Werken en niet genoeg winnen om te leven -altijd te kort komen- enkel kunnen koopen om van honger niet te sterven; slecht gekleed zijn; zich niet kunnen aanschaffen wat noodig is in een huishouden voor meubels, gerief, kleeding, slaping!

Hongerloon! Pest, verderf, oorzaak van verval, van zielsbederf, van wanhoop, diefte en moord.

Ik werk en ik kan niet behoorlijk leven; ik werk, en nooit zie ik welvaart in mijn huisgezin!

Van 1 januari tot 31 december zie ik rondom mij niets dan worstelen en schrafelen en wroetelen, tegen kremp en ellende; is dat het leven niet van honderdduizenden, bijzonderlijk in Vlaanderen?

Arm slachtoffer van den hongerloon, zal ik den moed hebben om de deugd te oefenen? Jongeling, jonge dochter, van kindsgebeente heb ik thuis niets gezien dan kremp, tekort, kommer, angst. Arme moeders die uw duurbaar huisgezin niet kunt beridderen, gelijk het zijn moet, wie zal optellen de bange zuchten die uit uw minnend hert opstijgen?

Ik, jonkheid, grootgebracht tusschen hongerloon, mijn hert snakt naar genot en vreugd; zoodra ik iets of wat kan verdienen, zal in mij de bekoring niet komen een deel van mijn winst achter te houden, om vermaken en vreugd te zoeken verre van mijn ouders huis.

Hongerloon, de dood van alle huiselijk geluk, de bron van wanorde!

Dertig, veertig en meer jaren heb ik gewroet onder de krampen van den hongerloon; zal ik niet getrokken worden om in den drank eenige uren bedwelming te zoeken?

Hongerloon, door u is het, dat ambachten en nijverheden kwijnen, gij jaagt den Vlaming uit zijn land, gij brengt oneerlijke concurrentie in ambten en bedieningen. Als aksijnsbedienden somtijds gejaagd zijn om premiën te winnen door buitensporigen iever voor het hatelijk en schandig vergunningsrecht, is het niet omdat hun jaarwedde een hongerloon is? Mogen, moeten ze niet hijgen en trachten naar een betamelijk leven?

In Aalst, in Aalst van Woeste, de champetters beginnen aan 900 fr. en blijven 5 jaar aan dien taks; eens in huishouden, geeft het wonder als zij bejach maken naar winsten en profijten?

De klerken van stadhuis klagen dat ze veel min winnen dan in de bijzondere nijverheid, ze drijven handel of houden winkel; d'occasie maakt den dief; nood doet oude wijven loopen; zullen die klerken niet geneigd zijn hun beleefd- en dienstwilligheid te schikken, naarmate hen de penning wordt gejongd?

Hongerloon! Het is zeer zeldzaam, maar in een rijk huis, waar de dienstboden te weinig eten krijgen, en ze nemen eenige spijs in 't genips, zal iemand zeggen: dat is diefte! Maar als er schatten en rijkdommen gewonnen worden, en de werklieden een hongerloon krijgen, zegt de godsdienst ons niet, dat het een wraakroepende zonde is, achterhouding van den loon der werklieden?

Hongerloon sleurt naar oneerlijkheid. Het is dus de pest, 't verderf, de algemeene ramp, die noodzakelijk bestreden moet en uitgeroeid.

Tot dit einde werd in 1893 een Kristene Volkspartij ingericht; en toen in 1894 uit arrondissement Aalst een priester als volksvertegenwoordiger naar de Kamer gezonden werd, dan was zijn eerste redevoering een krachtige pleitrede tegen alle hongerloon. In dien zin ging die volkspriester voort in en buiten de Kamer. Advokaat De Backer, volksvertegenwoordiger zijnde, sprak met Priester Daens één en hetzelfde woord: oorlog aan de hongerloon, bijzonderlijk in staatsdienst; ik doe mijn best om dien gebaanden weg te volgen; gedurig sta ik op de bres tegen dat gloeiende monster hongerloon; als arrondissement Brussel Priester Fonteyne op den zetel brengt van Priester Daens, als Plancquaert in de Kamer komt, als nog anderen mij komen vervoegen, dan zal altijd en immer de eenige bekommernis zijn: OORLOG, STRIJD TEGEN ALLEN HONGERLOON.

O gij allen die lijdt en zucht onder hongerloon, neemt toch deel aan dien heiligen strijd. Kunt gij niet openlijk, dan toch met uw hert, er is altijd middel om meê te helpen, en zijt ge kiezer, de stemming is vrij en geheim...

Kiezers van 't arrondissement Brussel, Priester Daens en zijn Volkspartij rekenen en tellen op U; aan mij en aan mijne vrienden-democraten is kanton Assche toevertrouwd, dat elk toch waak- en werkzaam weze.

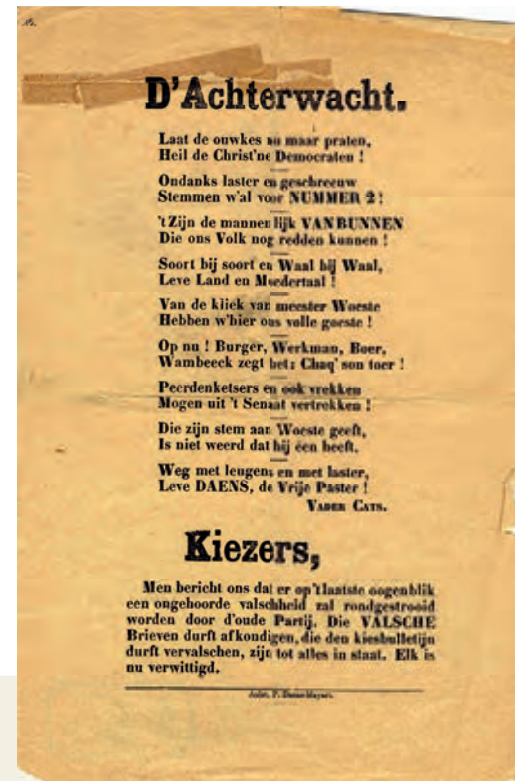
De landbouwers zien toch wel hoe hunne vragen en klachten verstooten worden; deze week nog, woensdag, de Kamer schikte haar dagorde; ik vroeg dat er toch iets zou gedaan worden voor hopboeren en voor hophandel. De ministers zwegen, en niet één Katholiek ondersteunde mij... Ik vroeg ook dat men eindelijk het schandalig vergunningsrecht een weinig menschelijk zou maken; wederom de ministers hoorden niet, en al de Katholieken zwegen. De boeren zijn katholiek, zeggen die heeren, ze zullen altijd voor ons blijven stemmen.

Maar de tijd kan wel gekomen zijn dat de landslieden denken en zeggen: Kristen Democraat is veel hooger en veel beter dan politieken Katholiek, want democratie is rechtstreekse en hardnekkige strijd tegen alle slach van hongerloon.

PIETER DAENS, IN HET LAND VAN AELST, 6 FEBRUARI 1910

- Kiespamflet van de daensisten (drukkerij Daens-Mayart)

De Gemeentekiezingen

Daar zijn ze, daar zijn ze!

Zondag aanstaande, half-October; Men ziet in deze kiezing de gedachten en de neigingen der democratie: Terwijl de oude Partij voortgaat met verwijten en dreigen, uitkoopen en dwingen, terwijl zij de afhankelijke kiezers doet komen drinken, slafelijk weg; Terwijl de oude Partij in Aalst naar nieuwe listen zoekt en misschien ook dwang wil plegen op arme, op oude en ziekelijke werkmenschen; Kan men een afgrijselijke SCHELMSTUK uitdenken dan arme zieke ouderlingen **DWINGEN** tegen hun gedacht te stemmen? Wreedde Woesten van Aalst, als ge die misdaad nogmaals durft plegen, Daens zal uwe namen voor de Kamer brengen als een eeuwig **BRANDMERK**. (...)

Ze zijn toch zeker dat een Kristen Democraat veel beter den godsdienst zal verdedigen dan een Katholieke bewaarder; wie durft dat loochenen; Terwijl t'Aalst in de Werkmanskring opperhoofden als burgemeester Gheeraerds en schepene De Hert zich komen belachelijk maken met nuchteren en dommen prispraat; Terwijl die oude partij haar oude praktijken volgt, de jonge Kristene Volkspartij strijdt eerlijk en waardig op talrijke plaatsen, onder deze dievenwet... iets dat van groote beteekenis is voor de toekomst... Allen zijn beziel met den geest van opoffering en belangloozen iever; ze strijden voor een eerlijk ideaal met eerlijke wapens; haat of zucht naar alleenheersching kennen ze niet; het programma van Priester Daens, van Advokaat Backer, van smid Lambrecht, Frans Sterck en doktor Caudron willen ze brengen in de wetten en in de besturen. Met eerbiedige ontroering volg ik den strijd; mijn oud hert is erdoor verfrischt en verjongd; na 20 jaar van miskenning en vervolging komt de vrije democratie in macht en in aanzien; ze veroverd de genegenheid van alle eerlijke Kristene zielen.

Geliefde democraten, ik bewonder en ik dank U; in Aalst wordt de volkswil een geduchte en een gelukkige macht; de jonge schrijvers rukken met hun pen de laatste kassematten omver der Woesten, terwijl zij het Kristen Volks-programma hoog en fier verheffen...

PIETER DAENS, IN DE WERKMAN, 13 OKTOBER 1911

- Kiesafische van de daensisten met centraal priester Adolf Daens en daarrond alle prominente partijleden (Pieter Daens bovenaan)
- ▼ Spotprent uit De Denderbode (de conservatief-katholieke Aalsterse anti-Daens krant) met Pieter Daens als windwijzer

CONFLICT MET ADOLF DAENS

Midden januari 1907 werd priester Adolf Daens zwaar ziek. Om te herstellen, weg van de politieke drukte die heerste in het huis van zijn broer Pieter waar hij dan inwoonde, was hij op 29 januari verhuisd naar een ruimere kamer in het huis van zijn nichtje Maria (dochter van Pieter) en haar man Jules Delafortrie in de Molenstraat. Eind januari verslechterde zijn toestand zodanig dat onderpastoor Van den Abeele geroepen werd om de laatste sacramenten toe te dienen. Hij wilde deze echter enkel toedienen na een schuldbekentenis door priester Daens van zijn ongehoorzaamheid jegens zijn bisschop en de belofte te verzaken aan elke politieke manifestatie bij zijn begrafenis. Priester Daens vroeg ook per brief aan het bestuur van de daensistische partij om hem niet te herkieszen tot voorzitter.

Pieter Daens, nog volop actief in de politieke strijd, werd hierover niet geraadpleegd, en het kwam dan ook tot een conflict tussen beide broers. De dood van Adolf Daens op 14 juni 1907 deed uiteindelijk alle conflicten wijken, en Pieter zal zich vanaf dan krachtig toeleggen op het bestendigen en uitbouwen van de herinnering aan priester Daens als de grote voorman en martelaar van de Christene Volkspartij.

“

5 ure, ik ben terug in Aalst, juist op tijd om de berechting bij te wonen; daar zit ik geknield, met mijn familie, met priester Fonteyne, met M. D'Haemers; priester Daens ligt daar, zijn handen gevouwen, gelijk op den dag zijner eerste communie, over 57 jaar. Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld... Priester Daens wordt berecht; dan vraagt hij zijn brevier en bidt met diepen eerbied.

Ik hoor dat er grooten over en weerloop is geweest uit de dekenij; men wilde priester Daens een stuk doen teekenen in 3 deelen. Reeds tweemaal had hij geweigerd; de tweede maal, onderpastoor Van den Abeele zegt tot mijne vrouw: "Allons, madame, geef er een goede stoot aan!" Mijne vrouw gaat boven; mijn broeder zit met 't briefken in zijn hand; "Louise, zegt hij, ze willen mij dat doen teekenen; wat is uw gedacht? – Adolf, mij dunkt, ik zou het niet doen. – Neen, ik doe het niet."

Dan is men een derde maal teruggekeerd; priester Daens moest niets doen dan buigen met zijn hoofd, als de priester zegde: "Indien ik als priester ongehoorzaam geweest ben aan mijn Bisschop, ik vraag er vergiffenis over." En zoo is 't gebeurd. Korts nadien de Denderbode schreef: "Priester Daens heeft zijn woord moeten herroepen voor 6 getuigen." – Waarop M. de onderpastoor Van den Abeele zegde: "Zoo schrijven, 't is schandelijk! Hij zal die woorden moeten intrekken..." Maar Denderbode heeft niets ingetrokken.

Nu was 't in alle katholieke gazetten een gekras van den anderen wereld: "Priester Daens had zijn verleden herroepen en de Christene Volkspartij verloochend." Dit werd zoo sterk bevestigd dat zijn Komiteit van Brussel hem uitsloot als lid. En dit alles gebeurde van 2 tot 12 Februari, mijn arme broeder nauwelijks uit den doodstrijd gekomen zijnde. Wij allen waren geslagen en diep bedroefd, mijn broeder vernam het en de 13 februari schreef hij op zijn bed met stokskesletters: "Welke wind van

zothed waait over uw huis! In al wat ik gedaan heb en geteekend is niets, niets tegen de democratie of ons Volkspartij; het is enkel een priester aan welke zijn bisschop verbiedt hem nog verder met politiek te bemoeien, komt allen zoo dikwijls en zolang gij wilt, we zullen handelen over de toekomst van uw kinderen en van U allen."

Somtijds ook was hij bestormd door onrust; zekeren dag, te bed liggende: Petrus, zegde hij, luistert, wij hebben te veel opgeofferd, wij mochten dat niet doen; ga bij den Bisschop, hij zal u goed ontvangen.

-Och Adolf, zegde ik, ge weet dat de Volkspartij moet vrij zijn of dat ze dood is.

-Ja, ja, maar uw toekomst! Wat gaat er geworden van u allen?

Dan weende hij en ik ook liep al weenende de kamer af. Katholieke gazetten voegden erbij, dat hij gezegd had: "Vraag vergiffenis aan den Bisschop." Dat is niet waar; die onzinnige woorden heeft hij niet uitgesproken: Bisschop Stillemaans is mijn biechtvader niet; waarover had ik hem moeten vergiffenis vragen? Voor mijne werkingen om eene vrije Kristene Volkspartij te stichten? Moet ik vergiffenis vragen voor het Algemeen Stemrecht, één man, één stem, gelijk pastoor Van der Haeghen van Kerkxken altijd zegde, om aldus de politieke dieverij van stemmen te doen eindigen! Is 't een zonde de Evenredigheid te vragen, dat schoon rechtveerdig stelsel?... Is 't eene zonde de klimmende belasting te vragen? De belasting op roerende goederen? Een pensioen van 50 centiemmen? De regeling van den arbeid? De bescherming van den landbouw? De leerplicht? De persoonlijke dienst? De volle gelijkheid der twee landstalen, zijn dat stukken over welke men moet vergiffenis vragen?... Integendeel, die zaken tegenhouden, zal het geen zonde zijn in de geschiedenis en voor den rechtveerdigen God?

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS. VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL. ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN VERHEERLIJING', AALST, DRUKKERIJ DER WERF DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

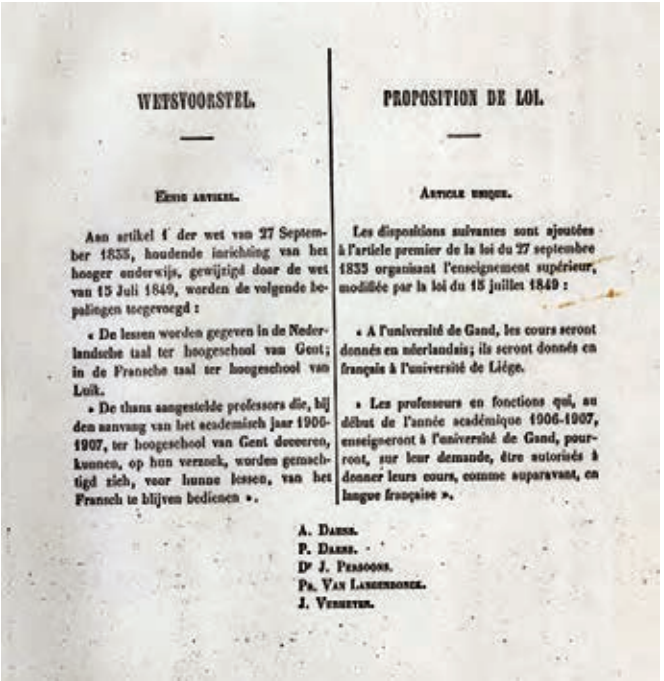
In 1904 kwam Pieter Daens in het parlement als opvolger van Aloïs De Backer, die vier dagen voor de verkiezingen overleed maar postuum werd verkozen. Pieter Daens sprak in het parlement consequent enkel Nederlands. Tussen 1906 en 1912 was Pieter Daens overigens de enige daensist in het parlement. Hij bleef volksvertegenwoordiger tot 1918. Met Pieter Daens deed ook een nieuw soort volksvertegenwoordiger zijn intrede in het parlement. Naast de grote ideologische kwesties, hield hij zich immers ook bezig met zeer concrete vragen en 'kleine' problemen, hem aangebracht door zijn kiezers zelf. Het politieke dienstbetoon, dat in de jaren erna een hoge vlucht zou nemen, begon hier.

In 1912 werd hij gemeenteraadslid in Aalst, wat hij bleef tot zijn dood in 1918. Ook hier voerde hij sterk oppositiewerk tegen een katholieke meerderheid.

Wat een Huiskouden van Man, Vrouw en twee Kinderkes noodig heeft per week :

Haishuur	2,00
Licht	0,20
Aardappels 18 kil. aan 7 centiemen	1,26
Kolen, 50 kilo	1,40
Brood, 21 kil, 24 centiemen per kilo	5,04
Suikerij, 500 grammen, aan 0 30 de kil.	0,15
Koffiemelk, 3 pinten en half, aan 0,10	0,35
Boter-Margarine, 500 grammen, aan 1,92 de kilo,	0,96
Vet, 500 grammen, aan 1,80 de kilo	0,90
21 pinten botermelk, aan 0,02 de pint	0,42
Rijst, 500 grammen, aan 0,36 de kilo	0,18
Out, 1 kilo, aan 0,07 de kilo,	0,07
Greensels, aan 0,50 per week	0,50
Vereniging, 250 grammen,	0,12
Zeevis, 1 kilo,	0,40
Waschpoeder, 500 grammen,	0,40
Zonlaghoenmaal : Vleesch 750 gram.	1,20
Onverhuud voor kleederen en meubelen	1,50
Takaken baard	0,20
Vakvereniging	0,12
Ziekengond	0,15
Bloemen Koffij	1,00
is te samen	18,52

« Wij, Kristene Democraten, vragen een minimum dagloon van 3 fr. met een maximum werken van 10 uren. Het is onmenselijk en onchristelijk, wat wij zien aan den ijzerenweg 12, 13 tot 14 uren arbeid voor hongerloon. Drij franken moest het minste loon zijn om te komen tot 4 fr. Die som is strikt noodig in een Huisgezin. Wij hopen dat alle rechtzinnige Katholieken de vraag neêrgelegd door mijn Broeder, een minimum van 3 fr. zullen ondersteunen. 2,40 gelijk wij nu nog zien, 't is schande ! (Woorden van Priester Daens in de Kamerzitting van 10 Mei 1906.)

- Daensistisch pamflet met verwijzing naar de opsomming van Pieter Daens in het Parlement van wat een gezin nodig heeft om te leven.
- Wetsvoorstel ter vernederlandsing van de Universiteit Gent, voorbereid door Aloïs De Backer en ingediend door o.a. de gebroeders Adolf en Pieter Daens op 10 november 1905.

Den dijnstag 8 november 1904 werden de Kamers geopend. Na eenige gramoesjkes werd ik toegelaten tot den eed af te leggen. Daags nadien ik nam plaats op den zetel van M. De Backer zaliger, de eerste bank, rechten kant der ministers, nevens mijn broeder Priester Daens; in dien zittijd heeft Priester Daens 43 keeren 't woord gevoerd in de Kamer, nu Fransch, dan Vlaamsch, en ik 29 malen telkens in 't Vlaamsch.... In alle begrotingen verhieven wij onze stem volgens het programma der Kristene Democraten, dat alles behelst wat de volkeren noodig hebben voor deftig broodgewin, vrede en welvaart. Allebei volgden we denzelfden weg, doch met zekere onafhankelijkheid; een man van in de zestig jaar houdt aan zijn gedachten en aan zijn manier van handelen; Priester Daens had veel meer wetenschap dan ik; zijn redevoeringen waren meesterstukjes; ik, zonder veel letterkunde en tusschen de menigte van 't volk levende, ik ging er door, klinkt het niet, zoo botst het; ook vond ik er geen graten of beenen in, de parlementaire vormen over 't hoofd te zien.

Doch anders werkten wij heel goed te samen; wij hadden 't Aalst met 't werkvolk het budget opgemaakt van een huisgezin: man, vrouw en twee kinderkes; thuis, na het avondeten, was het nog eens goed overzien; in mijne redevoering voor een minimum van 3 fr in staatsdienst, las ik dit stukje langzaam voor in de Kamer.

Er was dien dag veel rijk volk in de Kamer; ik zie Priester Daens daar nog staan, nevens de tafel der snelschrijvers (met dat hij somtijds eens rondging, tegen dat gestadig zitten niet kunnende): hij had veel behagen in mijn aanhalingskes, want zijn hert van liefde brandde voor zijn arm werkvolk; nadien ik gaf dit lijstje aan ministers, aan leden der Kamer, aan bedienden van Kamer en Staatsblad, en gedurig hoorde ik zeggen: 'Daens, veel zaken zijn te scherp, te weinig opgenomen', waarop de antwoord volgde, zoo rap als een vlieg; 'een rede te meer om zonder uitstel dat minimum te stemmen van 3 fr in staatsdienst'.

PIETER DAENS IN 'PRIESTER DAENS.
VOLKSVERTEGENWOORDIGER VOOR AALST EN BRUSSEL.
ZIJN LEVEN, ZIJN STRIDEN, ZIJN LIJDEN, ZIJNE DOOD EN
VERHEERLIJING', AALST, DRUKKERIJ DER WERF
DAENS-MAYART, EILAND CHIPKA, 1909.

Pieter Daens op zijn doodsprentje

- Pieter Daens, Priester Daens. Volksvertegenwoordiger voor Aalst en Brussel. Zijn leven, zijn strijden, zijn lijden, zijne dood en verheerlijking, Aalst, Daens-Mayart, 1909
- Stijn Storms, Pieter Daens. Zijn Leven en zijn Werken, Ninove, 1919
- H.J. Elias, Priester Daens en de Christene Volkspartij, 1940
- Karel Van Isacker, Het Daensisme. De teleurgang van een onafhankelijke christelijke arbeidersbeweging in Vlaanderen, 1893-1914, Antwerpen, 1959
- Luc Delafortrie, Pieter Daens: de man die geloofde, Hasselt, 1963
- Luc Delafortrie, Priester en Pieter Daens: mannen van de doorbraak: uit de memoires der familie, Hasselt, 1973
- Louis Paul Boon, Pieter Daens of hoe in de negentiende eeuw de arbeiders van Aalst vochten tegen armoede en onrecht, Amsterdam, 1971
- Reinoud D'Haese e.a., De daensistische beweging, Gent, 1981
- Jan Van der Hulst, Pieter Daens als schilder: weinig gekend aspect, in tijdschrift Mededelingen van de VVAK, Jrg.10 (1983), nr.2, p.23
- Frans Van Campenhout, Lexicon van de Daensistische Beweging, 1993
- Frans-Jos Verdoodt, De zaak-Daens: een priester tussen Kerk en christendemocratie, Leuven, 1993
- Machteld Van de Perre, Redt & helpt U zelve & elkander, Gent, 1997
- Hendrik Strijpens, Fundamenten 2. De negentiende eeuw: Pieter Daens, Aalst, 2003
- Hendrik Strijpens, Fundamenten 3. Pieter Daens, J.B. Van Langenhaeke en de Daensistische Beweging: de geschiedenis van de democratie in Vlaanderen en België 1850-1893, Aalst, 2004
- Dirk De Buck, Negen generaties Daens: Aalst, Lokeren, Hansbeke, Aalst, 2007
- Frans Van Campenhout, Daens en het daensistische gedachtegoed. Hernieuwd Lexicon van de Daensistische Beweging, Aalst, 2007
- Hendrik Strypens, Journalisten. Opiniemakers voor en tegen het establishment. Lucien Jottrand (Brussel) en Pieter Daens (Aalst) 1773-1893, Aalst, 2014
- Hendrik Strypens, Pieter Daens en het daensistisch DNA 1842-1918, Aalst, 2018

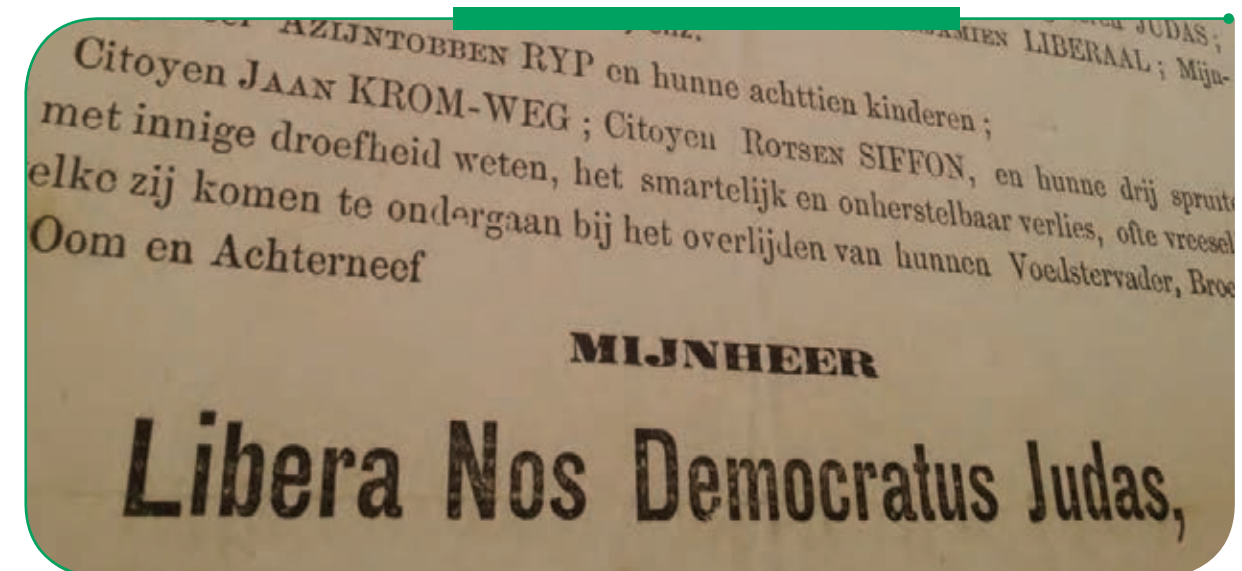

OPENING TENTOONSTELLING PIETER DAENS

LIEVEN DE BONDT ETALEERT DE EMOTIES VAN PIETER DAENS

“Pieter Daens is zoveel meer dan dé broer van priester Adolf Daens”, stelde Aalsters schepen Karim Van Overmeire bij de opening en publieksmonent van de tentoonstelling met de lange titel: ‘Eerlijkheid & Vrijheid. Pieter Daens (1842-1918). Journalist, drukker-uitgever, schrijver, politicus’.

Ook al heeft Pieter Daens in Aalst zijn eigen straatnaam, zijn eigen verhaal achter glas in de bibliotheek Utopia, erfgoedborden op het Aalsters Werfplein die naar zijn drukkerij en uitgeverij op ‘t Eiland Chipka verwijzen, toch laat de tentoonstelling Pieter Daens uit de schaduw van zijn broer Adolf komen.

De tentoonstelling in het Aalsters stedelijk museum 't Gasthuys volgt honderd jaar na het overlijden in 1918 van Pieter Daens. Was Adolf Daens het gezicht, dé woordvoerder van de daensisten, dan was Pieter Daens de woordschrijver, stelde acteur Lieven De Bondt vooraleer hij aan de voorlezing begon van een aantal door Pieter Daens in 'De Werkman' geschreven bijdragen.

"Pieter was de motor, de organisator van de beweging. Hij was steeds druk in de weer. Hij formuleerde duidelijke standpunten, wist zich geruggeleund door een stevige Vlaamse overtuiging en zijn antimilitarisme. Pieter Daens was doordrongen van het verzet tegen de koloniale politiek van koning Leopold II", aldus Karim Van Overmeire. De schepen schetste het beeld van een getormenteerd man die er maar niet in slaagde de conservatieve katholieke partij een progressieve bocht te laten nemen en daardoor finaal in de dissidentie terecht kwam.

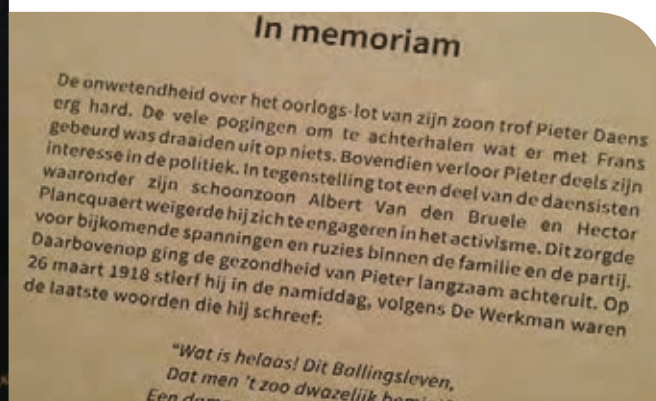
De tentoonstelling in twee zalen van 't Gasthuys sluit aan op de permanente expo over de broers Daens, daensistische voormannen en de daensistische beweging. Dat werkt alleen maar verhelderend, want ook al is de 'Pieter Daens'-tentoonstelling niet overladen - geheel en al terecht - toch blijft enige voorkennis noodzakelijk. Honderd jaar na het overlijden van Pieter Daens behoort het daensisme tot de geschiedenis. De opeenvolgende jonge generaties hebben in hun families niet meer die aanknopingspunten met het daensisme die eerdere generaties wel kenden via familieleden, publicaties, verhalen,... De afstand groei van de namen en gezichten, blijft de erfenis van het pakket van hun zeer sterke krachtlijnen die vandaag niets aan sterkte, noch aan kracht ingeboet hebben.

▲ Lieven De Bondt

◀ Joris De Kegel, Vicky De Wolf en Walter De Swaef

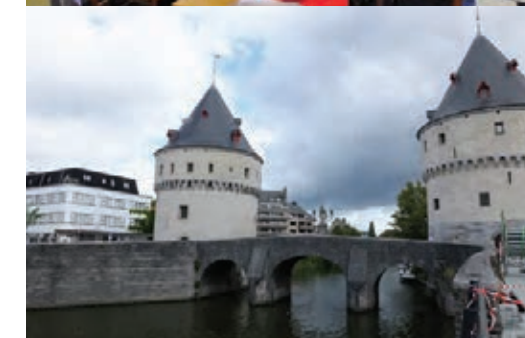

De tentoonstelling komt meer dan op haar tijd. Goed is dat er ook publicaties aan gekoppeld zijn: de lijvige brochure - integraal overgenomen in de 'Daens Vandaag' die u ter hand neemt - geschreven en samengesteld door Luc Geeroms en Carolien De Neef en de recent gepubliceerde brochure 'Pieter Daens en het daensistisch DNA' van Hendrik Strypens. Aan de balie van 't Gasthuys zijn ook 'De pijn daensist te zijn' van Joris De Kegel en het brievenboek 'Aan Daens' te bekomen.

STUDIEDAG KORTRIJK, 25 AUGUSTUS 2018

KORTRIJK SCHREEF EEN EIGEN DAENSISTISCH VERHAAL

Aan de rij van studiedagen, steeds op de laatste zaterdag van augustus, werd een intense stadswandeling door Kortrijk toegevoegd op 25 augustus II. Wat herinnert en verwijst naar de sociale en emancipatorische strijd vormt de leidraad.

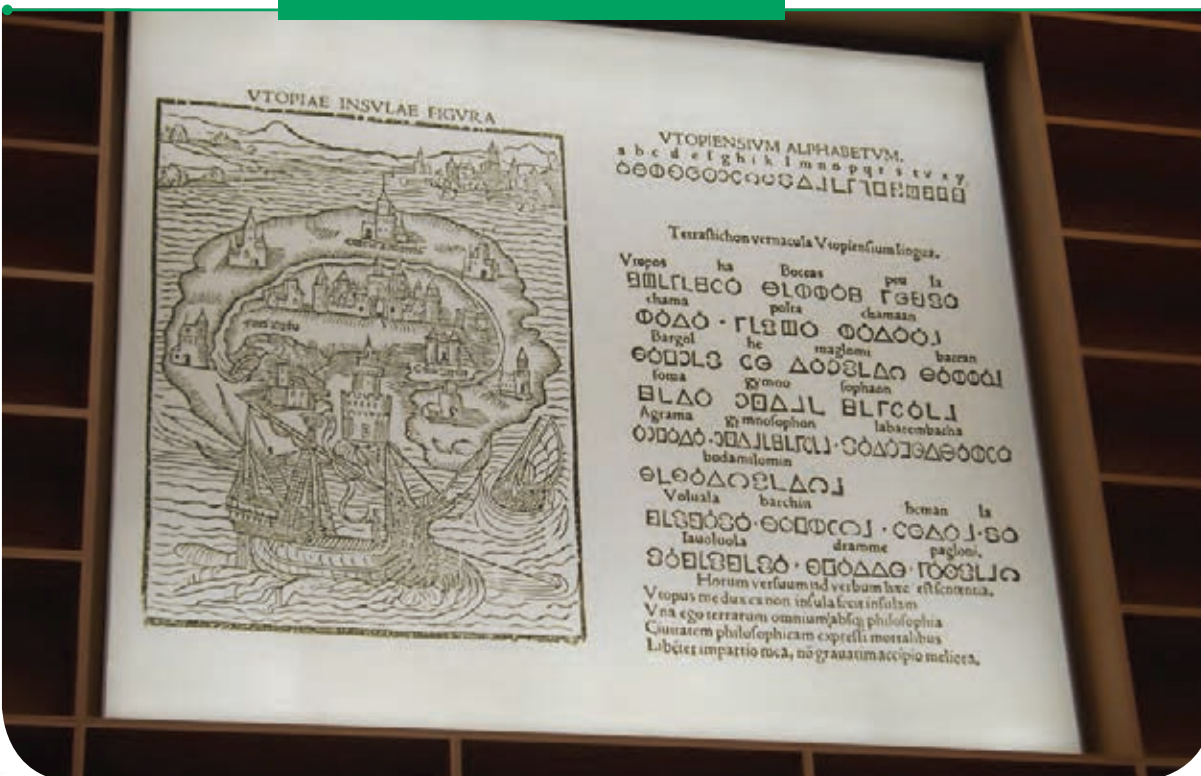
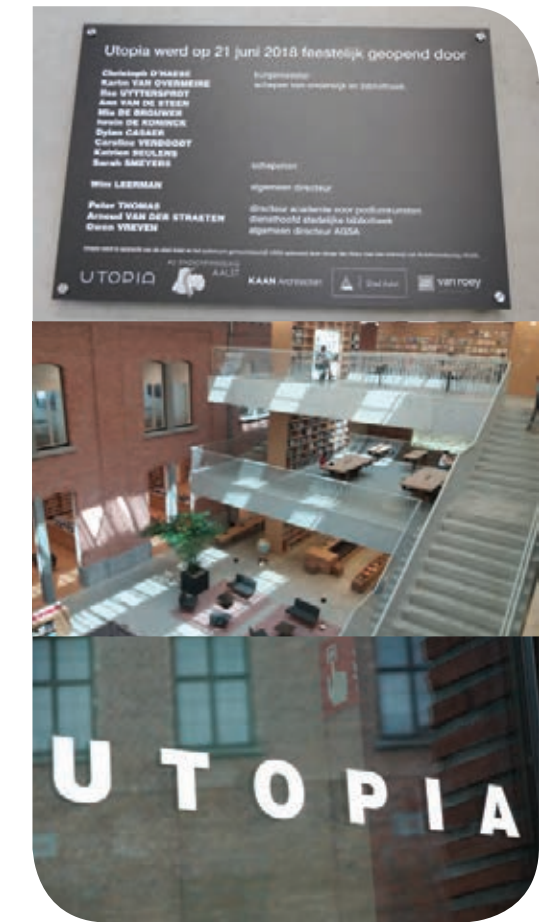
In de nabijheid waar ooit het lokaal 'Helpt Elkander' stond op de hoek van de Albertstraat en het Casinoplein werd de intense werking van de daensisten in Zuid-West-Vlaanderen belicht. Er werd kennis gemaakt met Eduard De Gryse, met Slunse Debunne, met dr. Doussy en dr. Depla en met de vervlaamsing van het grondig verfranste Kortrijk door jonge industriëlen en geneesheren.

DE VERBINDING TUSSEN VERLEDEN EN VEEL TOEKOMST: UTOPIA

EEN TERUGBLIK OP DE OPENING VAN UTOPIA
OP DONDERDAG 21 JUNI 2018

Het is onmogelijk om Utopia in een definitie te gieten. Het is onmogelijk om over Utopia te praten zonder een superlatief uit te spreken. Het is onmogelijk om onverschillig te blijven bij de aanblik van de integratie tussen oud en nieuw, bij het samengaan van woord en muziek, bij het ervaren van een inspirerend concept.

De samensmelting tussen de Aalsterse bibliotheek en de Academie voor Podiumkunsten resulteert in een inspirerende locatie waar heden en verleden in elkaar overvloeien. Utopia, het boek dat vijfhonderd jaar geleden van de drukpers van Dirk Martens rolde, heeft een nieuw hoofdstuk toegevoegd. De omschrijving 'Een culturele huiskamer voor iedereen', te lezen in het feestkrantje gepubliceerd naar aanleiding van de opening op donderdag 21 juni 11. benadert een passende definitie, waar we graag aan toevoegen dat Utopia de peilers van Aalsterse identiteit niet vergeet. In glaswerk wordt verwezen naar Dirk Martens, Louis Paul Boon en Pieter Daens.

4de poëtisch muzikale wandeling

WOORD EN MUZIEK DIE TEGEN DE GEEST VAN DE TIJD INGAAN

“Wij willen ons blikveld verruimen en wegkijken van ons eigen ego”, klonk de rake definiëring van de poëtisch-muzikale Daenswandeling door initiatiefnemer Wouter De Bruyne. Hij leidde de vierde editie in van dit eigenzinnig evenement dat gespreid wordt over vier Daenslocaties. Die locaties verwijzen naar Daens als student, als onderpastoor en als dissident en banneling.

Wouter De Bruyne en de ploeg van uitvoerders kiezen voor poëzie en muziek die tegen de geest van de tijd ingaat. Poëzie die zowel weggeplukt van de straat is, als furieus, als rebels. Poëzie als een blijvend gevecht tegen onrecht.

Van de poëzie in de Aalsterse stadsfeestzaal gebracht door Lieve De Geyter onthouden we de zin: “Ik zal zwijgen over alles waar we het nooit over hebben gehad.” De liederen van Mozart, gezongen door Elisabeth Hermans, met Eva Caudron aan de piano, zijn ons bijgebleven.

In de Sint-Martinuskerk zong het koor Jotam een verrassende keuze die liep over ‘De roos’ van Ann Christy, ‘Close to you’ van Burt Bacharach tot ‘Thank you for the music’ van Abba. Het koor zorgde voor een totaal ander geluid in de groeiende traditie van de poëtisch-muzikale wandelingen. Ella Looman had het ondermeer over ‘liefde als een veelvoud van vergissingen’.

‘Vader zat een uur lang te zwijgen. Hoe vat je zo’n gesprek samen?’, poneerde Elia Vermeulen in de Theresianenkapel aan de Louis D’Haeseleerstraat. Van Aleidis Dierick hoorden we verlangen en heimwee naar een Aalst in de verleden tijd. Verrassend is het minste dat gezegd kan worden van de vertolking van pelgrimsliederen door Pieter Stevens. Een verrassing in bijzonder aangename zin.

In de Jezuitenkapel aan de Pontstraat bracht Willy Van Boxstael pittige gedichten van Cees Buddingh en Bart Stouten. Het is prettig luisteren naar het beheerste ritme. Jan De Wilde, met begeleiding door Eddy Peremans, zong over de luie naald van zijn grootvader en het innemend lied ‘Zusters’.

Wouter De Bruyne en het Priester Daensfonds zijn het aan zichzelf verplicht om een vervolg te breien, een vijfde en steeds verrassende editie van de poëtisch-muzikale wandeling tijdens de eerste zomerse weken.

VLAANDEREN GAAT WAPENPRODUCTIE EN -HANDEL BEVORDEREN

“Elke gemeenschap moet nadenken over hoe ze omgaat met wapens. Toegegeven, gemakkelijk is dat niet. Maar minister Muyters kiest er eigenlijk voor wapenproductie en wapenhandel simpelweg te bevorderen. ‘Onze industrie moet kunnen deelhebben aan de Europese fondsen’, is de motivatie voor een ‘richtlijn Muyters’ die de IWT-richtlijn Van den Brande vervangt/zal vervangen”, stelt vzw Aan de IJzer in een persmededeling.

De IWT-richtlijn verbood onderzoek met militaire doeleinden. “Dat de nieuwe ‘richtlijn Muyters’ deze vorm van onderzoek en ontwikkeling juist door Vlaamse deelname aan Europese fondsen zonder toetsing mogelijk maakt, stelt Aan de IJzer zwaar teleur”, poneert Aan de IJzer-voorzitter Paul De Belder.

Blijkens de conceptnota gaat de minister onderzoek naar en ontwikkeling van wapens op drie manieren aanmoedigen:

1. Dual-use-projecten van Vlaamse bedrijven (tweeërlei gebruik, dus militair én burgerlijk) worden zonder bijkomende voorwaarden betoelaagd;
2. Militaire projecten en quasi-militaire projecten van de Vlaamse wapenbedrijven worden betoelaagd. Een nog op te richten comité gaat deze aftoetsen op nog niet omschreven ethische en andere criteria;
3. Vlaanderen gaat voor alle Europese militaire programma's waar België instapt, zonder bijkomende voorwaarden, de onderzoeksinspanningen betalen.

Een delegatie van Aan de IJzer trok naar het kabinet Muyters. Het gesprek verliep in een vriendelijke sfeer, maar de ‘richtlijn Muyters’ ligt klaar en zal niet meer gewijzigd worden. Het kabinet toonde veel vertrouwen in het zelfregulerend karakter van de wapenmarkt. Aan de IJzer heeft daar twijfels bij. De hoorzitting in het Vlaams Parlement is niet doorgegaan. Zelfs het Vlaams Parlement heeft er zich niet plenair kunnen over uitspreken, slechts één enkele commissiezitting werd er aan gewijd.

Om hoeveel geld het daarbij gaat? Dat is nog onduidelijk. Maar Muyters legt geen bijzondere voorwaarden op, terwijl (een deel van) de Europees-Belgische militaire projecten bij uitstek door Belgische politici worden beslist, waarna een deel van de rekening naar Vlaanderen wordt gestuurd. Aan de IJzer vraagt dat Vlaanderen aan de Europese militaire programma's eigen voorwaarden verbindt: ethische en inhoudelijke (bijvoorbeeld geen autonome wapens) of ook economische.

Aan de IJzer is de vzw rondom de IJzertoren, het memoriaal van de Vlaamse ontvoogding. De toren draagt het opschrift 'Nooit meer oorlog' uit in haar museale en publiekswerking.

Colofon

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Aangesloten bij Aalsterse Cultuurraad, Aalst Mixt, Actiegroep Nederlands.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, Aalst (géén correspondentie-adres)

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering:

Stephan Beeckman, Martine Bode, Wouter De Bruyne (ondervoorzitter), Lieve De Geyter (secretaris/verslaggever), Joris De Kegel (penningmeester/ledenbeheer), Carolien De Neef, Johan De Nijs, Willy De Turck (erevoorzitter), Vicky De Wolf, Erik D'Hondt, Luc Geeroms, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Wilfried Lissens, Eric Meersseman, Hendrik Strypens, Roel Temmerman, Hugo Van de Voorde (communicatie), Karel Van den Bossche, Luc Van Der Helst, Joost Vandommele, Johan Velghe (medevoorzitter).

Lidmaatschap

(rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063; BIC: KREDBEBB)

Jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);

25 euro ereleden en openbare besturen;

50 euro beschermende leden.

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,

Middelkouter 68, 9450 Haaltert
053/83 31 95, e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofdredacteur:

Johan Velghe,

Stasegemsestraat 112 A/1, 8500 Kortrijk,
056/25 71 82

Redactie:

Carolien De Neef, Luc Geeroms, Vicky De Wolf & Johan Velghe schreven de bijdragen in dit nummer.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, DADD (Caroline De Neef), **Hugo Van de Voorde, Vicky De Wolf & Johan Velghe** brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Marijke Van de Voorde deed de lay-out.

Privacyregelgeving:

Conform aan de privacyregelgeving worden de persoonsgegevens verbonden aan het lidmaatschap uitsluitend aangewend voor de toezending van de periodiek 'Daens Vandaag', uitnodigingen voor activiteiten en nieuwe publicaties van het Priester Daensfonds vzw. Deelnemen aan activiteiten houdt de toestemming tot publicatie in van actie- en groepsfoto's van deze activiteiten. U kunt te kennen geven niet op gepubliceerde foto's voor te komen.

Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen

Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopodie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).

**Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**

UW PARTNER VOOR ZEKERHEID